

**ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W KIELCACH**

z dnia 2026 r.

**zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody
„Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”**

Na podstawie art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13, 426, 1673, 737 oraz 912) zarządza się, co następuje:

§ 1

W zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20 września 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego” (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2017 r. poz. 2866) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 1 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rezerwat przyrody pod nazwą „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”, zwany dalej „rezerwatem”, obejmuje obszar lasu o powierzchni 211,69 ha, położony w obrębie ewidencyjnym: Cisów, w gminie Daleszyce, w województwie świętokrzyskim.”;

2) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie, a w miejscach przekształconych odtworzenie, ekosystemów leśnych o cechach naturalnych, kształtowanych i utrzymywanych w wyniku spontanicznych procesów, wraz ze swoistymi dla takich ekosystemów gatunkami roślin, zwierząt i grzybów, w tym rzadkich i chronionych oraz stanowiących komponenty reliktowej, leśnej biocenozy.”;

3) w § 3 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Dla rezerwatu określa się typ i podtyp:

a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

- typ – Biocenotyczny i fizjocenotyczny (PBf),
- podtyp – biocenozy naturalnych i półnaturalnych (bp);

b) ze względu na główny typ ekosystemu:

- typ – Leśny i borowy (EL),
- podtyp – lasów wyżynnych (lwż).”;

4) po § 3 dodaje się § 3a w brzmieniu:

„§ 3a.1. Na obszarach graniczących z rezerwatem wyznacza się otulinę obejmującą obszar o powierzchni 287,47 ha, położony na terenie gminy Daleszyce, w powiecie kieleckim, w województwie świętokrzyskim.

2. Położenie i przebieg granicy otuliny w postaci mapy są określone w załączniku nr 1 do zarządzenia.

3. Położenie i przebieg granicy otuliny, w postaci współrzędnych punktów jej załamania są określony w załączniku nr 3 do zarządzenia.”;

5) załącznik nr 1 do zarządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszego zarządzenia;

- 6) załącznik nr 2 do zarządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 2 do niniejszego zarządzenia;
- 7) dodaje się załącznik nr 3 do zarządzenia w brzmieniu określonym w załączniku nr 3 do niniejszego zarządzenia.

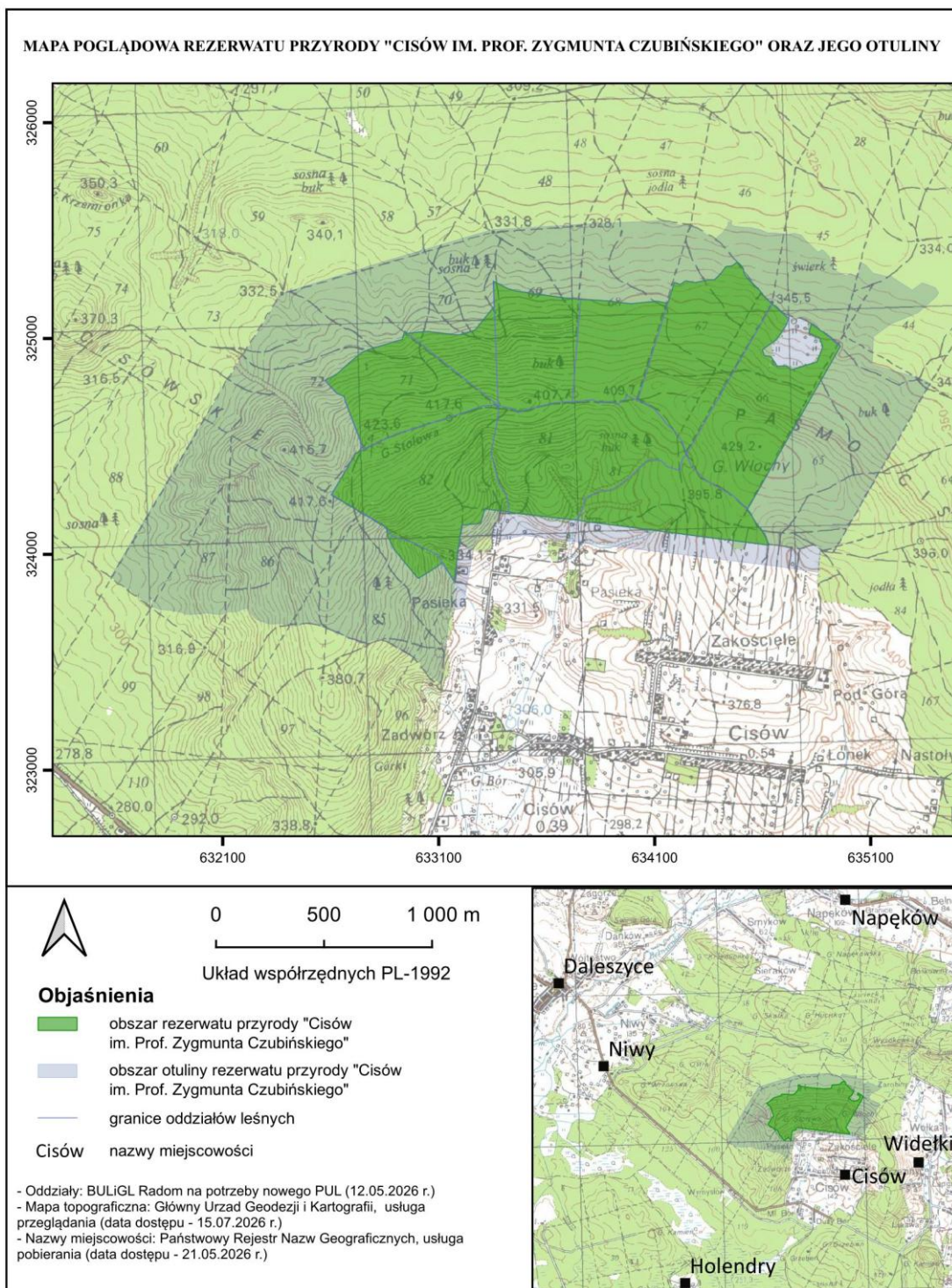
§ 2

Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**ZAŁĄCZNIKI DO ZARZĄDZENIA REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY
ŚRODOWISKA W KIELCACH Z DNIA 2026 R.
ZMIENIAJĄCEGO ZARZĄDZENIE W SPRAWIE REZERWATU PRZYRODY
„CISÓW IM. PROF. ZYGMUNTA CZUBIŃSKIEGO”**

Załącznik nr 1 do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Kielcach z dnia 2026 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie
rezerwatu przyrody „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”

**Położenie i przebieg granicy rezerwatu przyrody
„Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego” oraz jego otuliny w postaci mapy**

POŁOŻENIE I PRZEBIEG GRANICY REZERWATU PRZYRODY "CISÓW IM. PROF. ZYGMUNTA CZUBIŃSKIEGO" ORAZ JEGO OTULINY

ARKUSZ 1 z 12

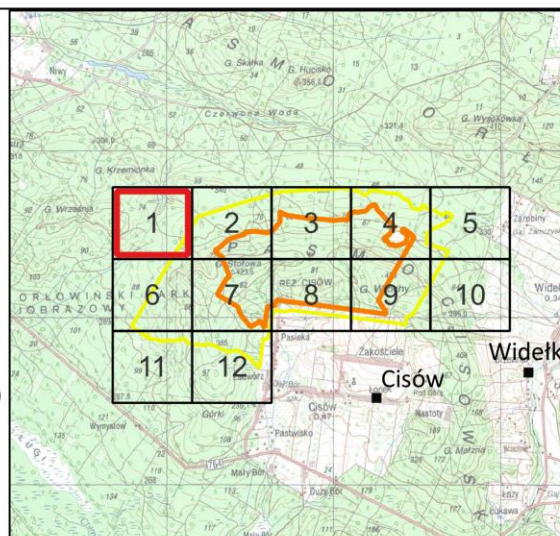
Układ współrzędnych PL-1992

Objaśnienia

- obszar rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- obszar otuliny rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- wydzielienia leśne

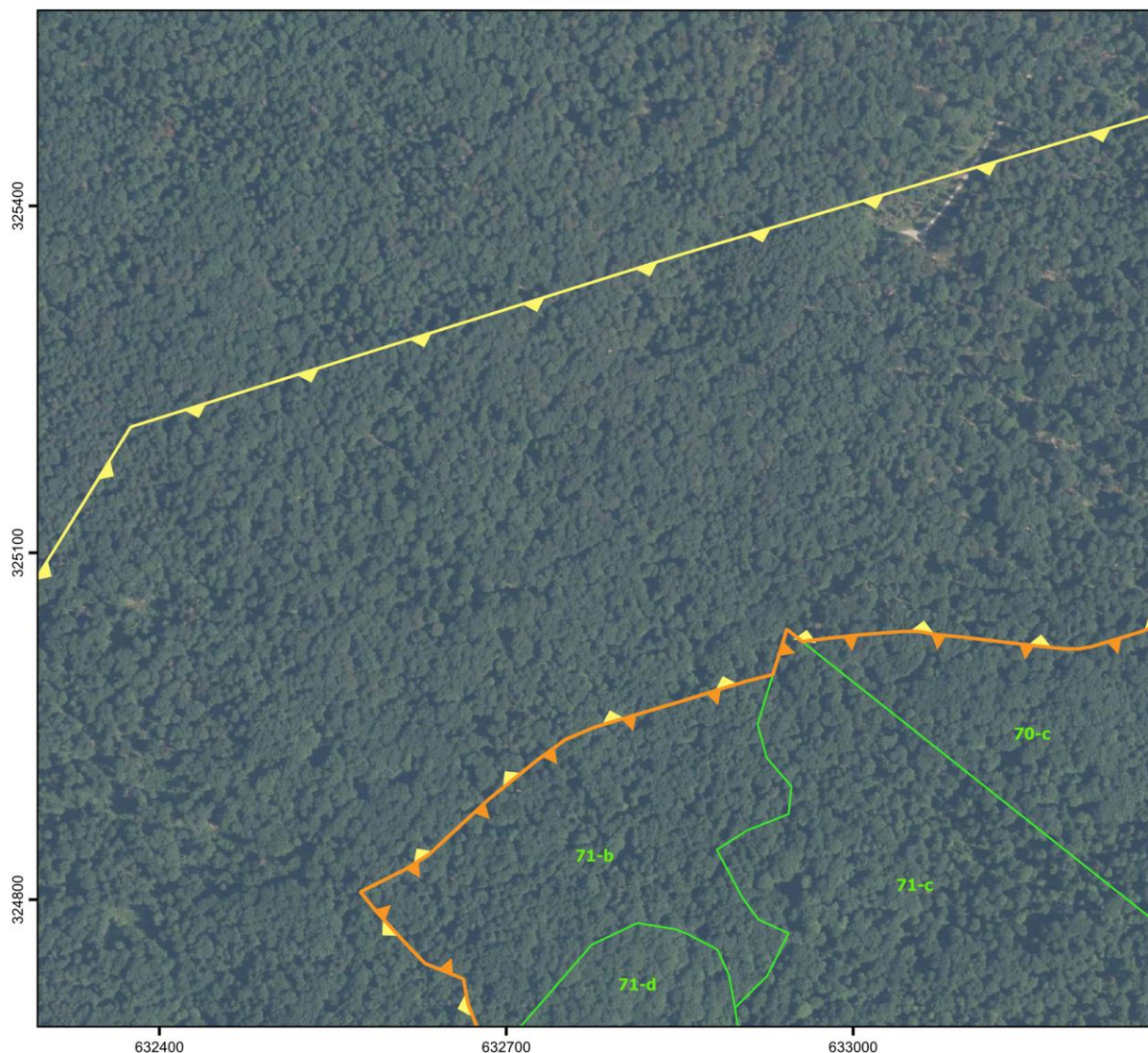
Cisów nazwy miejscowości

- Oddziały i wydzielienia: BULiGL Radom na potrzeby nowego PUL (12.05.2026 r.)
- Ortofotomapa: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 26.06.2026 r.)
- Mapa topograficzna: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 26.06.2026 r.)
- Nazwy miejscowości: Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych, usługa pobierania (data dostępu - 21.05.2026 r.)

POŁOŻENIE I PRZEBIEG GRANICY REZERWATU PRZYRODY "CISÓW IM. PROF. ZYGMUNTA CZUBIŃSKIEGO" ORAZ JEGO OTULINY

ARKUSZ 2 z 12

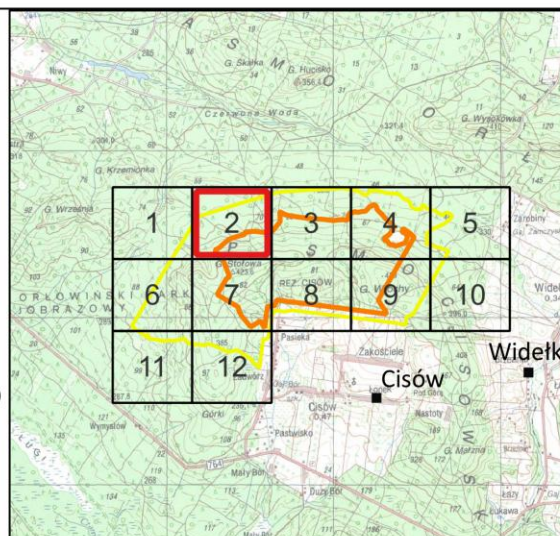
Układ współrzędnych PL-1992

Objaśnienia

- obszar rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- obszar otuliny rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- wydzielenia leśne

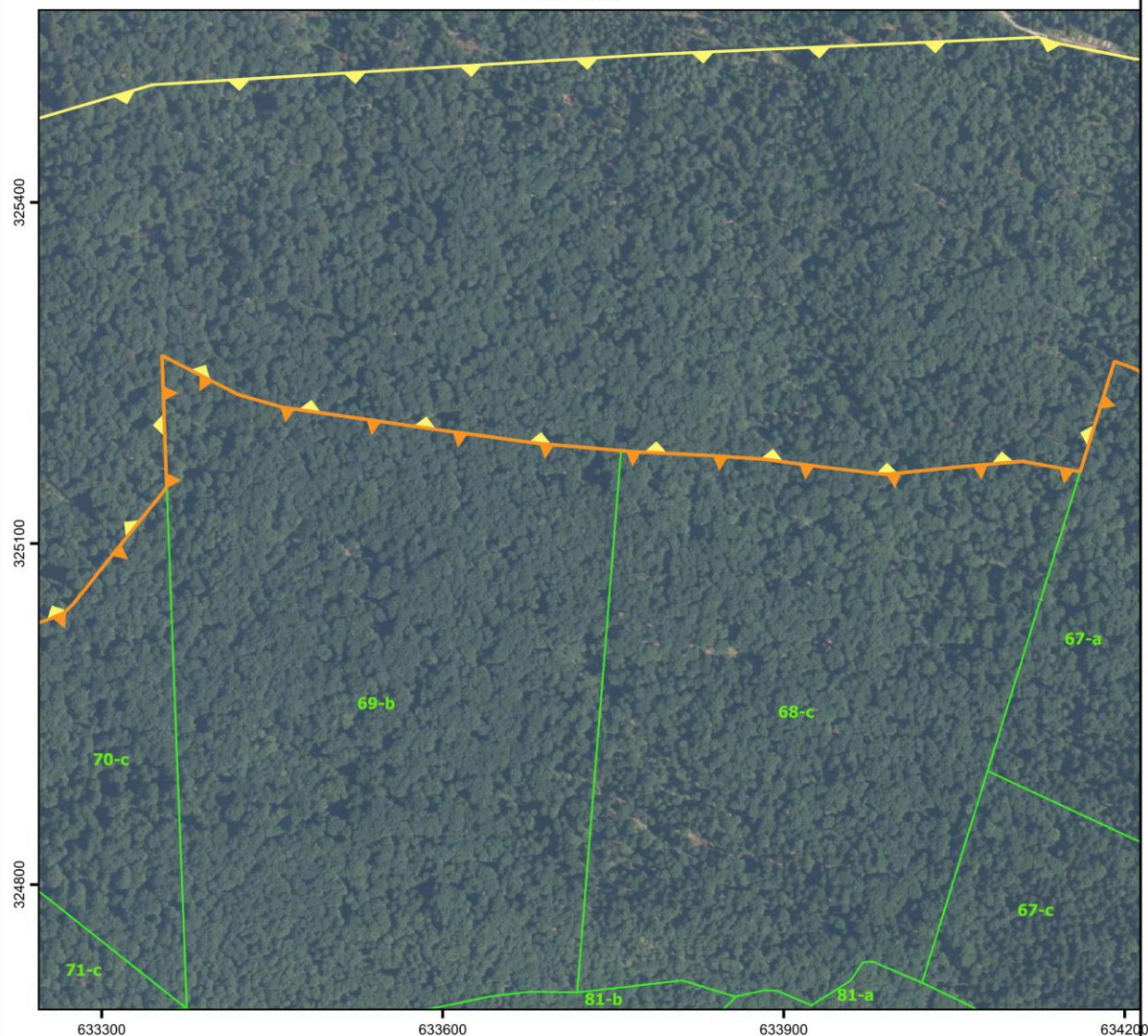
Cisów nazwy miejscowości

- Oddziały i wydzielania: BULIGL Radom na potrzeby nowego PUL (12.05.2026 r.)
- Ortofotomapa: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 25.05.2026 r.)
- Mapa topograficzna: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 25.05.2026 r.)
- Nazwy miejscowości: Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych, usługa pobierania (data dostępu - 21.05.2026 r.)

POŁOŻENIE I PRZEBIEG GRANICY REZERWATU PRZYRODY "CISÓW IM. PROF. ZYGMUNTA CZUBIŃSKIEGO" ORAZ JEGO OTULINY

ARKUSZ 3 z 12

0 100 200 300 m

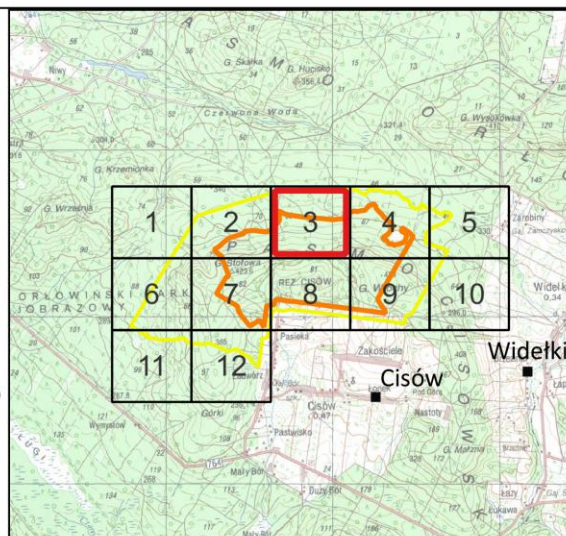
Układ współrzędnych PL-1992

Objaśnienia

- obszar rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- obszar otuliny rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- 82-b wydzielenia leśne

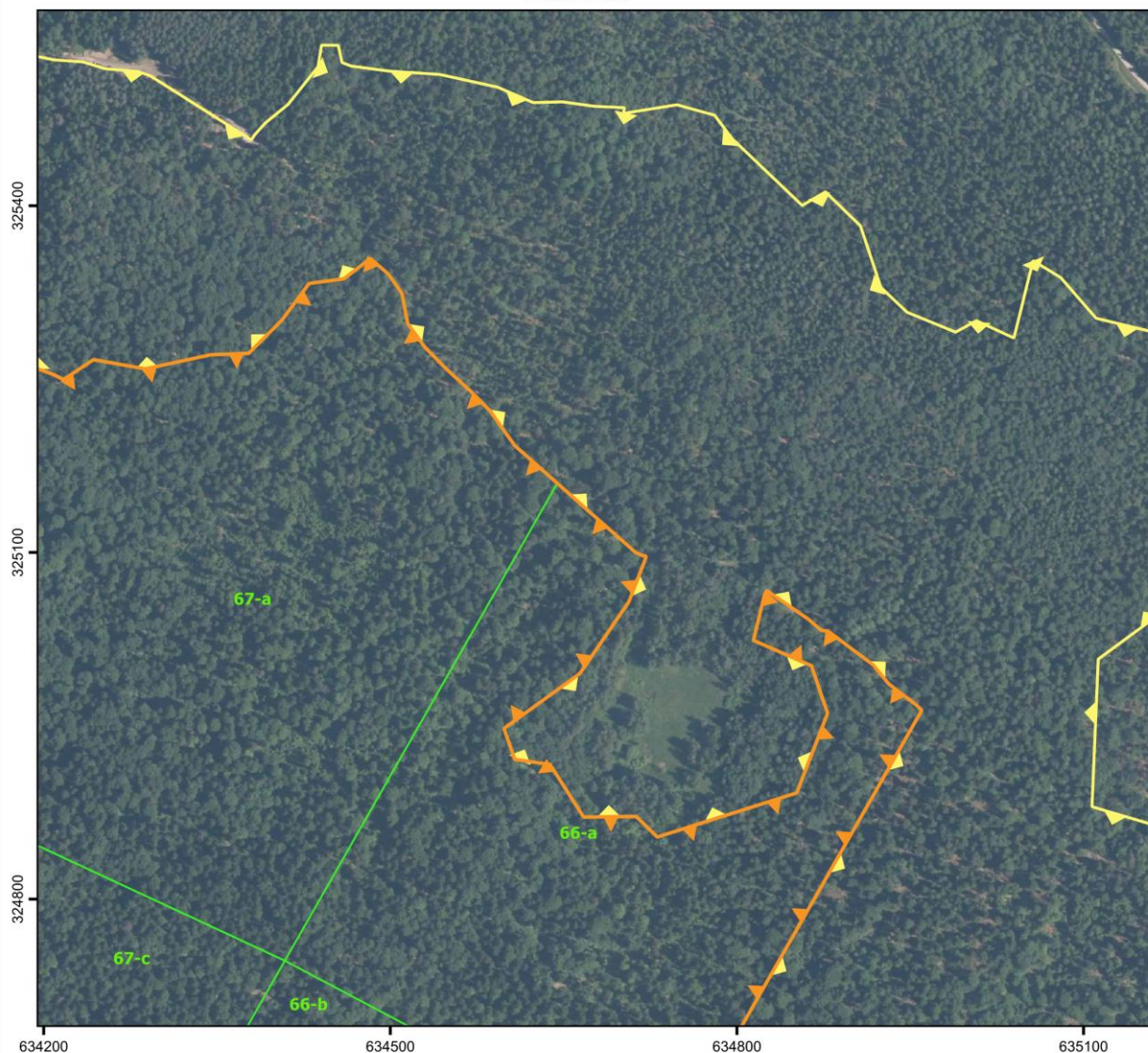
Cisów nazwy miejscowości

- Oddziały i wydzielania: BULiGL Radom na potrzeby nowego PUL (12.05.2026 r.)
- Ortofotomapa: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 26.06.2026 r.)
- Mapa topograficzna: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 26.06.2026 r.)
- Nazwy miejscowości: Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych, usługa pobierania (data dostępu - 21.05.2026 r.)

POŁOŻENIE I PRZEBIEG GRANICY REZERWATU PRZYRODY "CISÓW IM. PROF. ZYGMUNTA CZUBIŃSKIEGO" ORAZ JEGO OTULINY

ARKUSZ 4 z 12

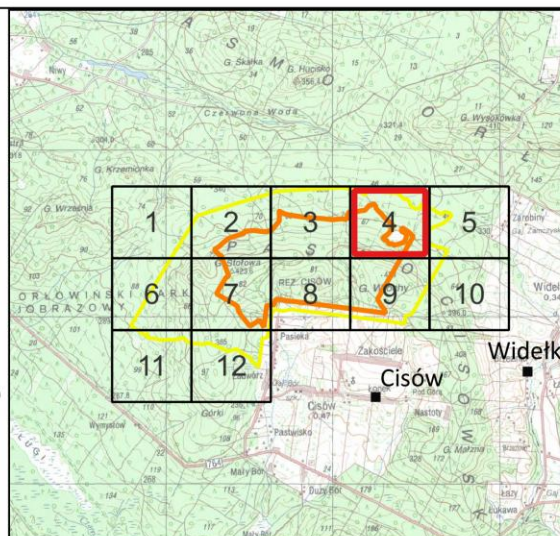
Układ współrzędnych PL-1992

Objaśnienia

- obszar rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- obszar otuliny rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- wydzielania leśne

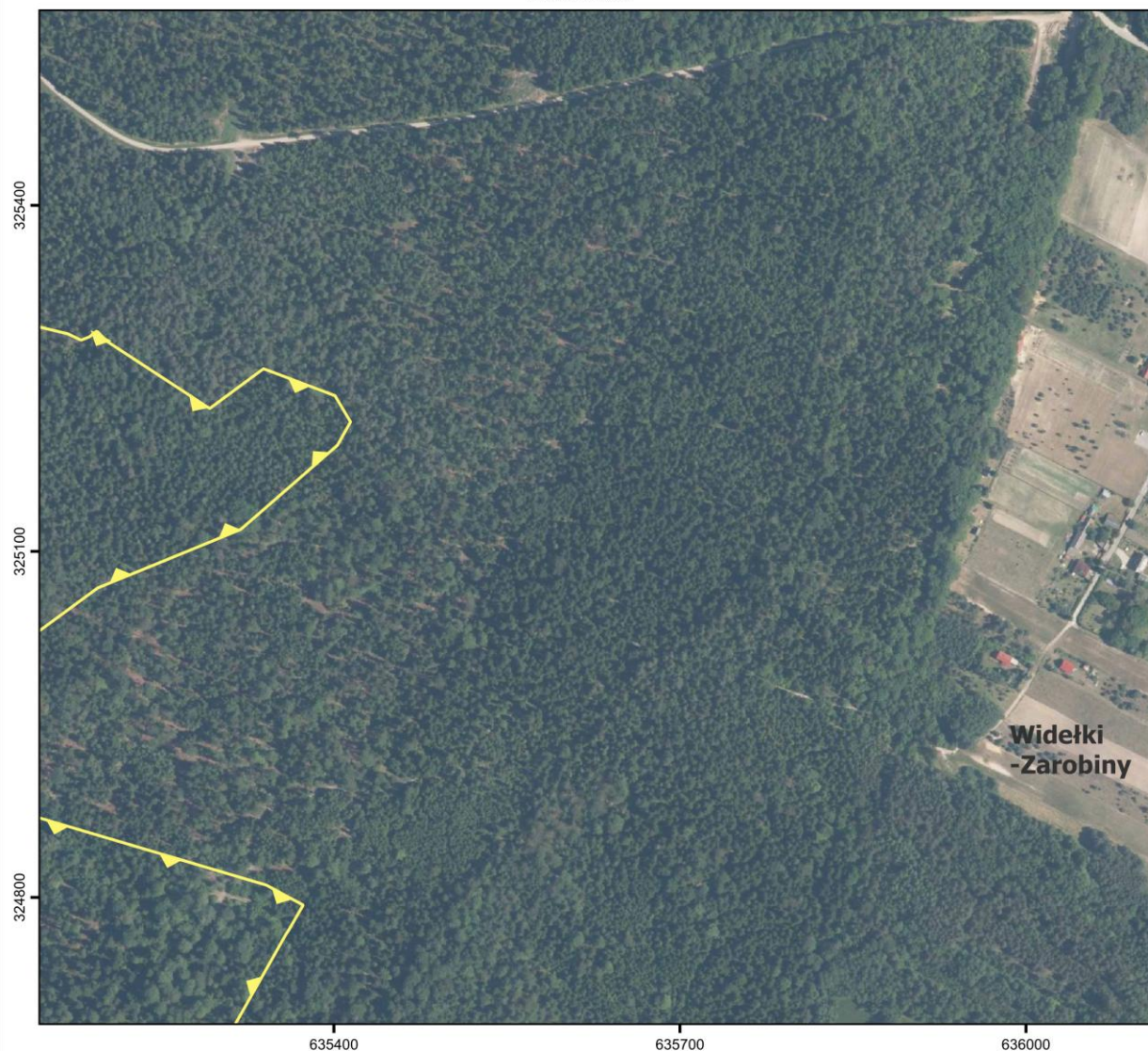
Cisów nazwy miejscowości

- Oddziały i wydzielania: BULiGL Radom na potrzeby nowego PUL (12.05.2026 r.)
- Ortofotomapa: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 26.06.2026 r.)
- Mapa topograficzna: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 26.06.2026 r.)
- Nazwy miejscowości: Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych, usługa pobierania (data dostępu - 21.05.2026 r.)

POŁOŻENIE I PRZEBIEG GRANICY REZERWATU PRZYRODY "CISÓW IM. PROF. ZYGMUNTA CZUBIŃSKIEGO" ORAZ JEGO OTULINY

ARKUSZ 5 z 12

0 100 200 300 m

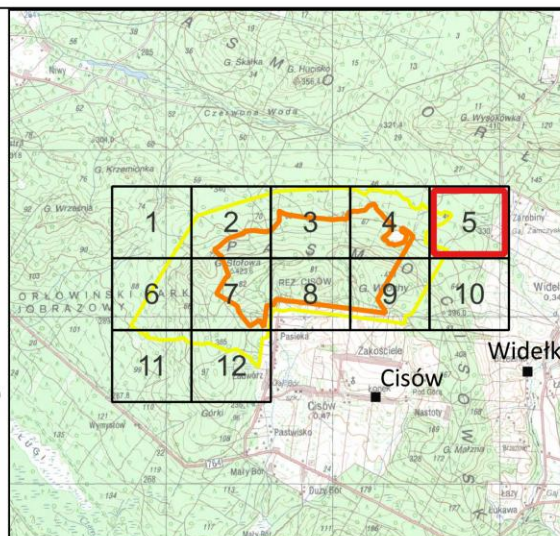
Układ współrzędnych PL-1992

Objaśnienia

- obszar rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- obszar otuliny rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- wydzielienia leśne

Cisów nazwy miejscowości

- Oddziały i wydzielania: BULiGL Radom na potrzeby nowego PUL (12.05.2026 r.)
- Ortofotomapa: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 26.06.2026 r.)
- Mapa topograficzna: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 26.06.2026 r.)
- Nazwy miejscowości: Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych, usługa pobierania (data dostępu - 21.05.2026 r.)

POŁOŻENIE I PRZEBIEG GRANICY REZERWATU PRZYRODY "CISÓW IM. PROF. ZYGMUNTA CZUBIŃSKIEGO" ORAZ JEGO OTULINY

ARKUSZ 6 z 12

0 100 200 300 m

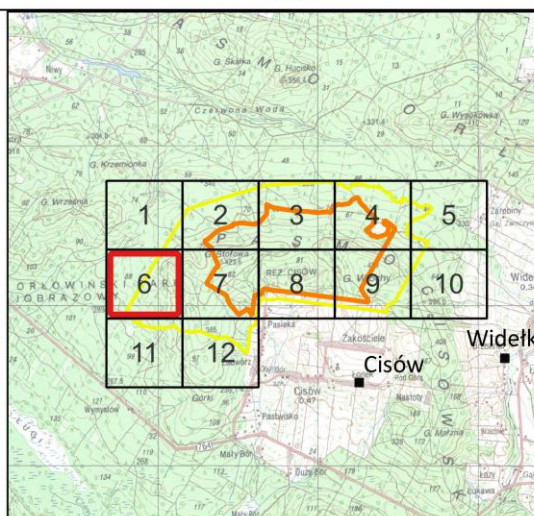
Układ współrzędnych PL-1992

Objaśnienia

- obszar rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- obszar otuliny rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- wydzielania leśne

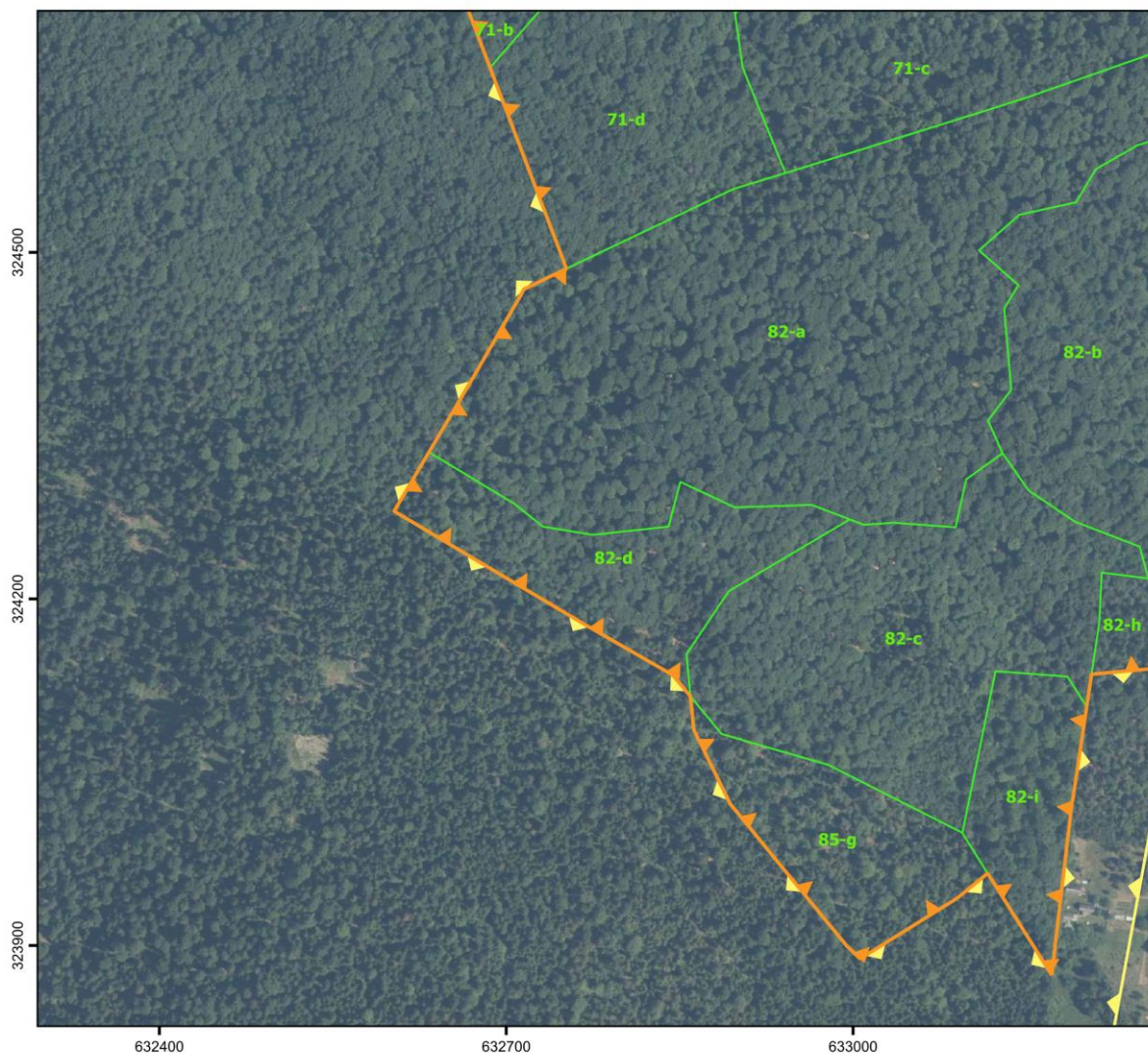
Cisów nazwy miejscowości

- Oddziały i wydzielania: BULIGL Radom na potrzeby nowego PUL (12.05.2026 r.)
- Ortofotomapa: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 26.06.2026 r.)
- Mapa topograficzna: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 26.06.2026 r.)
- Nazwy miejscowości: Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych, usługa pobierania (data dostępu - 21.05.2026 r.)

POŁOŻENIE I PRZEBIEG GRANICY REZERWATU PRZYRODY "CISÓW IM. PROF. ZYGMUNTA CZUBIŃSKIEGO" ORAZ JEGO OTULINY

ARKUSZ 7 z 12

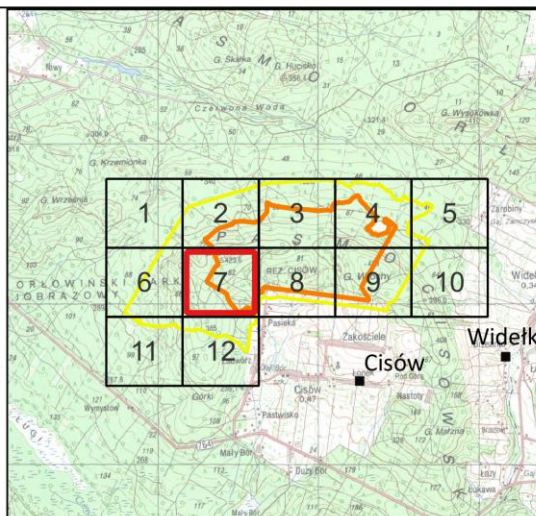
0 100 200 300 m

Układ współrzędnych PL-1992

Objaśnienia

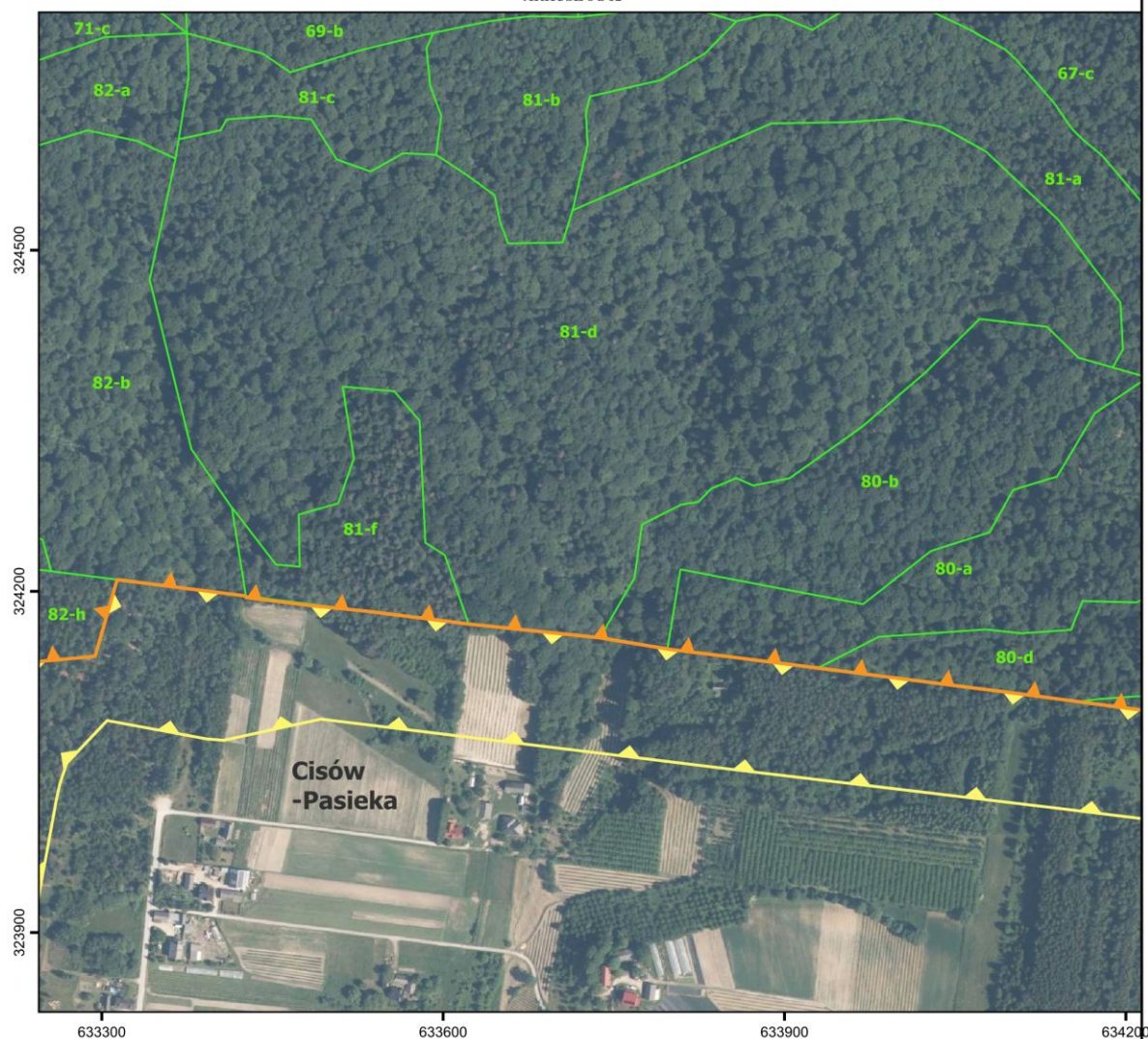
- obszar rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- obszar otuliny rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- wydzielania leśne
- Cisów nazwy miejscowości

- Oddziały i wydzielania: BULIGL Radom na potrzeby nowego PUL (12.05.2026 r.)
- Ortofotomapa: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 26.06.2026 r.)
- Mapa topograficzna: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 26.06.2026 r.)
- Nazwy miejscowości: Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych, usługa pobierania (data dostępu - 21.05.2026 r.)

POŁOŻENIE I PRZEBIEG GRANICY REZERWATU PRZYRODY "CISÓW IM. PROF. ZYGMUNTA CZUBIŃSKIEGO" ORAZ JEGO OTULINY

ARKUSZ 8 z 12

0 100 200 300 m

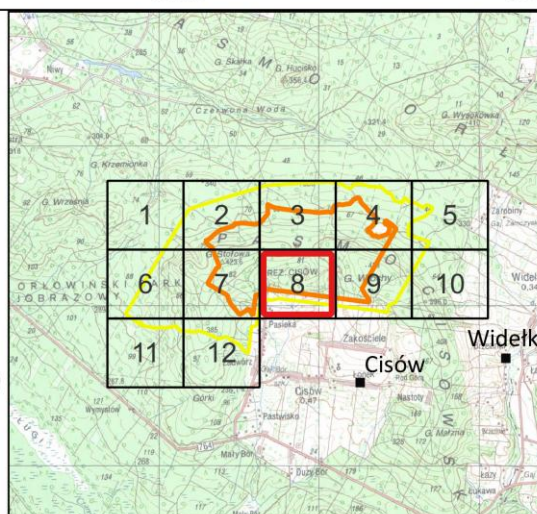
Układ współrzędnych PL-1992

Objaśnienia

- obszar rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- obszar otuliny rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- wydzielienia leśne

Cisów nazwy miejscowości

- Oddziały i wydzielienia: BULIGL Radom na potrzeby nowego PUL (12.05.2026 r.)
- Ortofotomapa: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 26.06.2026 r.)
- Mapa topograficzna: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 26.06.2026 r.)
- Nazwy miejscowości: Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych, usługa pobierania (data dostępu - 21.05.2026 r.)

POŁOŻENIE I PRZEBIEG GRANICY REZERWATU PRZYRODY "CISÓW IM. PROF. ZYGMUNTA CZUBIŃSKIEGO" ORAZ JEGO OTULINY

ARKUSZ 10 z 12

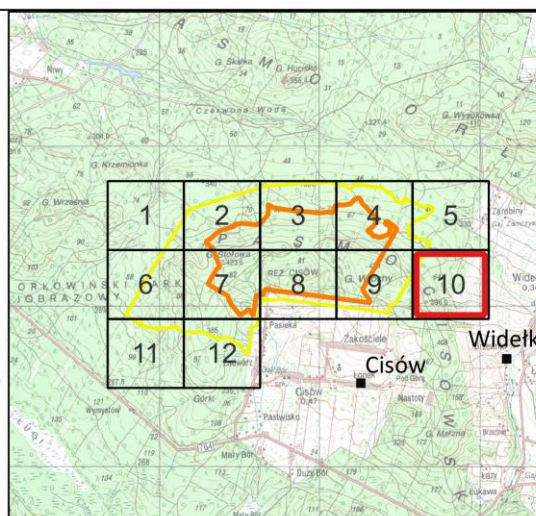
0 100 200 300 m

Układ współrzędnych PL-1992

Objaśnienia

- obszar rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- obszar otuliny rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- wydzielania leśne
- Cisów nazwy miejscowości

- Oddziały i wydzielania: BULiGL Radom na potrzeby nowego PUL (12.05.2026 r.)
- Ortofotomapa: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 26.06.2026 r.)
- Mapa topograficzna: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 26.06.2026 r.)
- Nazwy miejscowości: Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych, usługa pobierania (data dostępu - 21.05.2026 r.)

POŁOŻENIE I PRZEBIEG GRANICY REZERWATU PRZYRODY "CISÓW IM. PROF. ZYGMUNTA CZUBIŃSKIEGO" ORAZ JEGO OTULINY

ARKUSZ 11 z 12

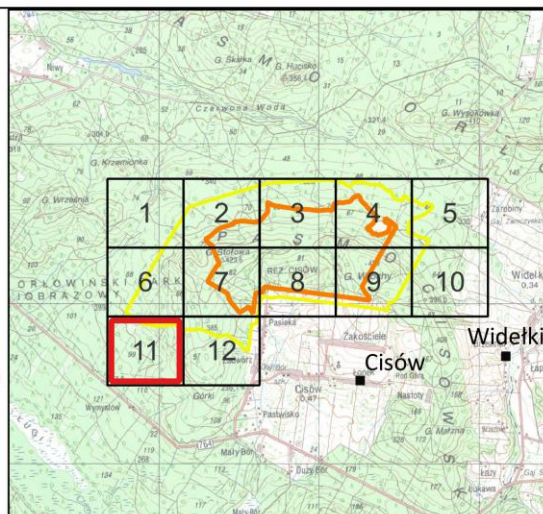
0 100 200 300 m

Układ współrzędnych PL-1992

Objaśnienia

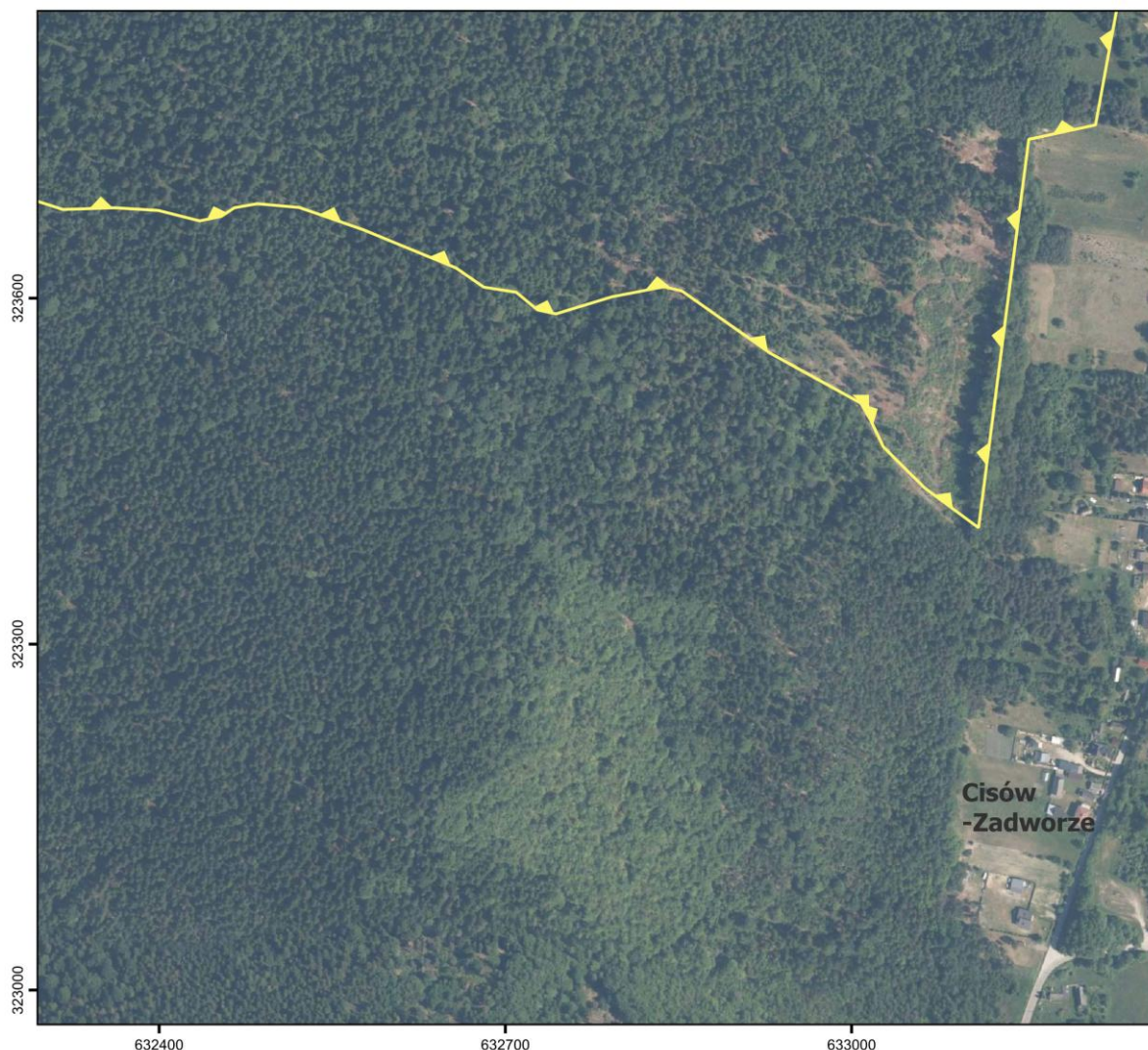
- obszar rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- obszar otuliny rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- wydzielienia leśne
- Cisów nazwy miejscowości

- Oddziały i wydzielienia: BULIGL Radom na potrzeby nowego PUL (12.05.2026 r.)
- Ortofotomapa: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 26.06.2026 r.)
- Mapa topograficzna: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 26.06.2026 r.)
- Nazwy miejscowości: Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych, usługa pobierania (data dostępu - 21.05.2026 r.)

POŁOŻENIE I PRZEBIEG GRANICY REZERWATU PRZYRODY "CISÓW IM. PROF. ZYGMUNTA CZUBIŃSKIEGO" ORAZ JEGO OTULINY

ARKUSZ 12 z 12

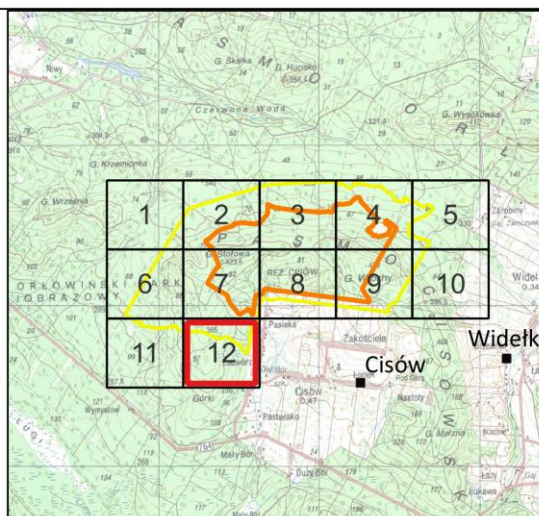
0 100 200 300 m

Układ współrzędnych PL-1992

Objaśnienia

- obszar rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- obszar otuliny rezerwatu przyrody "Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego"
- wydzielania leśne
- Cisów nazwy miejscowości

- Oddziały i wydzielania: BULiGL Radom na potrzeby nowego PUL (12.05.2026 r.)
- Ortofotomapa: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 26.06.2026 r.)
- Mapa topograficzna: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania (data dostępu - 26.06.2026 r.)
- Nazwy miejscowości: Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych, usługa pobierania (data dostępu - 21.05.2026 r.)

Załącznik nr 2 do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Kielcach z dnia ... 2026 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie
rezerwatu przyrody „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”

**Położenie i przebieg granicy rezerwatu przyrody
„Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”
w postaci wykazu współrzędnych punktów załamania granicy w układzie PL-1992¹⁾**

Nr	X	Y
1	324133,95	632844,15
2	324169,88	632781,76
3	324179,08	632765,78
4	324225,86	632686,99
5	324273,56	632607,01
6	324275,90	632602,94
7	324319,76	632628,87
8	324369,49	632658,27
9	324387,95	632669,18
10	324463,44	632712,89
11	324467,96	632715,10
12	324485,92	632752,11
13	324659,81	632686,01
14	324710,50	632666,74
15	324731,43	632662,89
16	324744,66	632629,87
17	324758,06	632616,79
18	324779,60	632596,92
19	324788,48	632588,73
20	324806,58	632573,78
21	324826,31	632612,86
22	324838,78	632632,81
23	324887,41	632685,60
24	324920,25	632726,34
25	324938,54	632751,29
26	324949,35	632777,06
27	324970,97	632849,39
28	324988,43	632905,92
29	324994,67	632930,64
30	325033,79	632942,68
31	325022,99	632956,28
32	325024,49	632965,08

33	325029,19	633007,39
34	325030,84	633029,01
35	325032,02	633043,82
36	325032,02	633055,58
37	325028,96	633073,91
38	325026,61	633098,36
39	325022,14	633135,26
40	325019,79	633155,95
41	325016,74	633184,86
42	325016,97	633195,91
43	325018,62	633205,55
44	325025,20	633227,88
45	325032,49	633251,39
46	325038,83	633266,67
47	325047,29	633275,37
48	325090,55	633309,92
49	325149,18	633357,18
50	325204,32	633355,10
51	325264,92	633353,07
52	325265,13	633353,41
53	325230,98	633420,02
54	325219,65	633459,67
55	325199,36	633600,79
56	325188,03	633683,85
57	325181,66	633756,97
58	325180,83	633766,57
59	325177,52	633833,12
60	325173,98	633883,86
61	325167,61	633931,29
62	325160,77	633989,34
63	325167,61	634056,83
64	325172,33	634110,17
65	325163,05	634160,88

¹⁾ Układ współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992 jest jednym z układów tworzących państwowy system odniesień przestrzennych, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 3 ust. 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1151 i 1824 oraz z 2025 r. poz. 1019 i 1542).

66	325243,03	634185,65
67	325260,39	634191,02
68	325260,12	634191,31
69	325253,96	634208,30
70	325249,54	634217,15
71	325266,81	634243,06
72	325258,81	634287,93
73	325271,02	634344,60
74	325272,29	634377,46
75	325300,94	634406,11
76	325332,75	634429,70
77	325336,75	634459,83
78	325354,41	634482,68
79	325340,87	634498,22
80	325324,20	634510,06
81	325298,03	634515,01
82	325277,67	634529,87
83	325259,65	634547,53
84	325239,19	634569,81
85	325222,06	634586,71
86	325217,47	634589,83
87	325192,48	634607,65
88	325159,80	634644,50
89	325139,42	634667,48
90	325099,80	634712,51
91	325097,29	634718,27
92	325096,69	634721,44
93	325093,82	634720,58
94	325057,24	634706,43
95	324995,18	634664,07
96	324947,59	634598,41
97	324920,84	634607,63
98	324916,45	634638,21
99	324870,92	634667,32
100	324871,50	634712,82
101	324853,66	634731,06
102	324891,84	634851,75
103	324960,72	634878,47
104	325001,95	634864,49
105	325023,86	634814,25
106	325063,38	634823,92
107	325066,93	634825,76
108	325042,35	634861,63
109	325032,57	634873,02
110	325031,95	634878,75

111	325002,60	634917,97
112	324990,93	634927,50
113	324986,27	634931,30
114	324967,36	634955,93
115	324963,36	634960,03
116	324630,37	634770,11
117	324296,02	634579,42
118	324208,40	634529,45
119	324199,76	634536,58
120	324193,67	634541,59
121	324143,99	634568,37
122	324116,74	634591,69
123	324102,69	634602,01
124	324078,32	634615,63
125	324042,16	634628,96
126	324042,61	634625,41
127	324052,88	634545,82
128	324065,27	634447,94
129	324080,28	634331,79
130	324083,58	634306,43
131	324096,32	634208,37
132	324102,83	634159,21
133	324110,68	634099,97
134	324118,54	634038,72
135	324132,50	633929,45
136	324143,90	633840,23
137	324148,68	633800,96
138	324149,32	633797,09
139	324159,13	633737,75
140	324171,21	633622,44
141	324182,49	633533,10
142	324187,53	633482,86
143	324194,57	633426,27
144	324195,89	633426,60
145	324195,91	633426,45
146	324210,24	633313,46
147	324142,77	633294,05
148	324134,76	633206,33
149	324106,55	633202,11
150	324025,14	633189,92
151	324025,18	633189,55
152	323956,40	633181,46
153	323920,00	633177,18
154	323874,46	633171,77
155	323881,98	633167,04

156	323962,39	633116,46
157	323940,62	633089,71
158	323888,41	633006,13
159	323900,29	632993,93

160	324022,35	632893,84
161	324086,80	632862,15
162	324115,57	632859,37
163	324133,95	632844,15

Załącznik nr 3 do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Kielcach z dnia 2026 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie
rezerwatu przyrody „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”

**Położenie i przebieg granicy otuliny rezerwatu przyrody
„Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”
w postaci wykazu współrzędnych punktów załamania granicy w układzie PL-1992**

Nr	X	Y	komentarz
1	323508,95	633008,00	Część 1
2	323544,44	632943,64	Część 1
3	323552,19	632929,58	Część 1
4	323606,30	632852,89	Część 1
5	323609,90	632837,27	Część 1
6	323601,21	632792,49	Część 1
7	323588,40	632750,60	Część 1
8	323586,44	632744,18	Część 1
9	323586,34	632743,85	Część 1
10	323589,72	632728,01	Część 1
11	323605,17	632709,34	Część 1
12	323609,55	632681,31	Część 1
13	323626,20	632657,21	Część 1
14	323659,27	632577,06	Część 1
15	323678,64	632521,38	Część 1
16	323681,89	632485,06	Część 1
17	323678,39	632465,12	Część 1
18	323670,88	632453,86	Część 1
19	323666,98	632435,06	Część 1
20	323676,09	632399,25	Część 1
21	323678,41	632361,37	Część 1
22	323676,91	632316,63	Część 1
23	323694,50	632261,89	Część 1
24	323702,51	632250,42	Część 1
25	323713,89	632239,07	Część 1
26	323727,12	632229,47	Część 1
27	323745,68	632217,25	Część 1
28	323750,32	632206,31	Część 1
29	323732,83	632160,89	Część 1
30	323733,41	632125,55	Część 1
31	323726,83	632107,50	Część 1
32	323721,02	632094,98	Część 1
33	323721,08	632082,40	Część 1
34	323721,09	632079,53	Część 1
35	323723,42	632059,77	Część 1
36	323728,17	632019,47	Część 1
37	323722,04	631993,76	Część 1
38	323722,49	631969,67	Część 1
39	323719,48	631945,91	Część 1

40	323721,97	631943,23	Część 1
41	323720,70	631933,37	Część 1
42	323726,46	631919,11	Część 1
43	323732,96	631898,24	Część 1
44	323738,78	631872,07	Część 1
45	323740,06	631856,37	Część 1
46	323742,41	631827,51	Część 1
47	323746,69	631799,87	Część 1
48	323751,75	631787,09	Część 1
49	323758,58	631769,86	Część 1
50	323768,43	631769,95	Część 1
51	323793,81	631781,02	Część 1
52	323797,72	631774,43	Część 1
53	323789,43	631767,02	Część 1
54	323777,00	631755,91	Część 1
55	323774,11	631748,52	Część 1
56	323781,44	631739,36	Część 1
57	323791,97	631726,19	Część 1
58	323805,26	631707,36	Część 1
59	323814,61	631694,09	Część 1
60	323826,01	631677,93	Część 1
61	323834,56	631678,12	Część 1
62	323842,95	631667,18	Część 1
63	323840,67	631657,73	Część 1
64	323846,03	631650,11	Część 1
65	323846,98	631648,76	Część 1
66	323851,11	631642,89	Część 1
67	323865,46	631622,50	Część 1
68	323869,12	631617,42	Część 1
69	323877,56	631606,29	Część 1
70	323892,92	631586,04	Część 1
71	323896,46	631581,38	Część 1
72	324363,11	631857,47	Część 1
73	324627,14	632013,69	Część 1
74	324660,48	632034,40	Część 1
75	324782,86	632110,42	Część 1
76	325200,96	632370,15	Część 1
77	325208,86	632375,27	Część 1
78	325358,65	632853,27	Część 1
79	325395,55	632978,48	Część 1

80	325396,59	632981,98	Część 1
81	325503,55	633344,92	Część 1
82	325512,41	633491,22	Część 1
83	325522,70	633661,03	Część 1
84	325530,22	633785,24	Część 1
85	325545,28	634124,17	Część 1
86	325540,45	634138,75	Część 1
87	325526,25	634209,02	Część 1
88	325524,44	634234,07	Część 1
89	325518,57	634253,34	Część 1
90	325517,14	634270,53	Część 1
91	325516,24	634281,34	Część 1
92	325512,50	634292,10	Część 1
93	325456,95	634379,72	Część 1
94	325461,17	634382,40	Część 1
95	325471,48	634391,63	Część 1
96	325487,66	634411,41	Część 1
97	325520,27	634437,42	Część 1
98	325538,97	634440,42	Część 1
99	325538,85	634454,93	Część 1
100	325523,87	634458,16	Część 1
101	325520,87	634466,19	Część 1
102	325516,55	634498,56	Część 1
103	325513,68	634542,43	Część 1
104	325511,32	634553,19	Część 1
105	325502,65	634592,78	Część 1
106	325489,22	634623,82	Część 1
107	325489,94	634648,87	Część 1
108	325486,11	634676,08	Część 1
109	325484,86	634702,62	Część 1
110	325479,85	634701,73	Część 1
111	325479,99	634702,12	Część 1
112	325487,37	634748,08	Część 1
113	325478,34	634780,72	Część 1
114	325458,24	634795,65	Część 1
115	325400,27	634856,49	Część 1
116	325411,96	634876,70	Część 1
117	325382,61	634906,90	Część 1
118	325329,28	634924,68	Część 1
119	325307,83	634947,25	Część 1
120	325290,61	634989,30	Część 1
121	325300,49	635007,37	Część 1
122	325285,51	635039,77	Część 1
123	325352,48	635056,33	Część 1
124	325352,31	635056,66	Część 1
125	325337,87	635080,23	Część 1
126	325302,63	635110,92	Część 1
127	325288,61	635169,26	Część 1

128	325283,11	635180,79	Część 1
129	325286,02	635188,05	Część 1
130	325290,93	635194,41	Część 1
131	325281,74	635203,72	Część 1
132	325223,84	635292,32	Część 1
133	325258,36	635338,94	Część 1
134	325235,00	635400,91	Część 1
135	325212,21	635414,43	Część 1
136	325191,90	635403,00	Część 1
137	325118,99	635319,21	Część 1
138	325068,20	635195,14	Część 1
139	325007,62	635112,79	Część 1
140	324879,93	635107,35	Część 1
141	324810,64	635341,33	Część 1
142	324793,29	635373,38	Część 1
143	324771,18	635360,60	Część 1
144	324767,67	635358,28	Część 1
145	324573,80	635248,87	Część 1
146	324184,01	635028,91	Część 1
147	324033,48	634943,96	Część 1
148	324011,00	634866,21	Część 1
149	323984,86	634863,72	Część 1
150	323915,86	634857,16	Część 1
151	323941,68	634683,89	Część 1
152	324009,05	634141,51	Część 1
153	324042,16	633864,04	Część 1
154	324087,59	633492,58	Część 1
155	324068,96	633407,04	Część 1
156	324070,20	633392,00	Część 1
157	324086,34	633304,64	Część 1
158	324048,76	633269,13	Część 1
159	324030,72	633263,13	Część 1
160	324016,93	633260,14	Część 1
161	323750,19	633211,39	Część 1
162	323737,74	633153,53	Część 1
163	323400,90	633110,03	Część 1
164	323435,35	633063,41	Część 1
165	323457,32	633041,30	Część 1
166	323471,01	633027,53	Część 1
167	323495,22	633016,04	Część 1
168	323508,95	633008,00	Część 1
169	325204,32	633355,10	Wyłączenie 1
170	325149,18	633357,18	Wyłączenie 1
171	325090,55	633309,92	Wyłączenie 1
172	325047,29	633275,37	Wyłączenie 1
173	325038,83	633266,67	Wyłączenie 1
174	325032,49	633251,39	Wyłączenie 1
175	325025,20	633227,88	Wyłączenie 1

176	325018,62	633205,55	Wyłączenie 1
177	325016,97	633195,91	Wyłączenie 1
178	325016,74	633184,86	Wyłączenie 1
179	325019,79	633155,95	Wyłączenie 1
180	325022,14	633135,26	Wyłączenie 1
181	325026,61	633098,36	Wyłączenie 1
182	325028,96	633073,91	Wyłączenie 1
183	325032,02	633055,58	Wyłączenie 1
184	325032,02	633043,82	Wyłączenie 1
185	325030,84	633029,01	Wyłączenie 1
186	325029,19	633007,39	Wyłączenie 1
187	325024,49	632965,08	Wyłączenie 1
188	325022,99	632956,28	Wyłączenie 1
189	325033,79	632942,68	Wyłączenie 1
190	324994,67	632930,64	Wyłączenie 1
191	324988,43	632905,92	Wyłączenie 1
192	324970,97	632849,39	Wyłączenie 1
193	324949,35	632777,06	Wyłączenie 1
194	324938,54	632751,29	Wyłączenie 1
195	324920,25	632726,34	Wyłączenie 1
196	324887,41	632685,60	Wyłączenie 1
197	324838,78	632632,81	Wyłączenie 1
198	324826,31	632612,86	Wyłączenie 1
199	324806,58	632573,78	Wyłączenie 1
200	324788,48	632588,73	Wyłączenie 1
201	324779,60	632596,92	Wyłączenie 1
202	324758,06	632616,79	Wyłączenie 1
203	324744,66	632629,87	Wyłączenie 1
204	324731,43	632662,89	Wyłączenie 1
205	324710,50	632666,74	Wyłączenie 1
206	324659,81	632686,01	Wyłączenie 1
207	324485,92	632752,11	Wyłączenie 1
208	324467,96	632715,10	Wyłączenie 1
209	324463,44	632712,89	Wyłączenie 1
210	324387,95	632669,18	Wyłączenie 1
211	324369,49	632658,27	Wyłączenie 1
212	324319,76	632628,87	Wyłączenie 1
213	324275,90	632602,94	Wyłączenie 1
214	324273,56	632607,01	Wyłączenie 1
215	324225,86	632686,99	Wyłączenie 1
216	324179,08	632765,78	Wyłączenie 1
217	324169,88	632781,76	Wyłączenie 1
218	324133,95	632844,15	Wyłączenie 1
219	324115,57	632859,37	Wyłączenie 1
220	324086,80	632862,15	Wyłączenie 1
221	324022,35	632893,84	Wyłączenie 1
222	323900,29	632993,93	Wyłączenie 1
223	323888,41	633006,13	Wyłączenie 1

224	323940,62	633089,71	Wyłączenie 1
225	323962,39	633116,46	Wyłączenie 1
226	323881,98	633167,04	Wyłączenie 1
227	323874,46	633171,77	Wyłączenie 1
228	323920,00	633177,18	Wyłączenie 1
229	323956,40	633181,46	Wyłączenie 1
230	324025,18	633189,55	Wyłączenie 1
231	324025,14	633189,92	Wyłączenie 1
232	324106,55	633202,11	Wyłączenie 1
233	324134,76	633206,33	Wyłączenie 1
234	324142,77	633294,05	Wyłączenie 1
235	324210,24	633313,46	Wyłączenie 1
236	324195,91	633426,45	Wyłączenie 1
237	324195,89	633426,60	Wyłączenie 1
238	324194,57	633426,27	Wyłączenie 1
239	324187,53	633482,86	Wyłączenie 1
240	324182,49	633533,10	Wyłączenie 1
241	324171,21	633622,44	Wyłączenie 1
242	324159,13	633737,75	Wyłączenie 1
243	324149,32	633797,09	Wyłączenie 1
244	324148,68	633800,96	Wyłączenie 1
245	324143,90	633840,23	Wyłączenie 1
246	324132,50	633929,45	Wyłączenie 1
247	324118,54	634038,72	Wyłączenie 1
248	324110,68	634099,97	Wyłączenie 1
249	324102,83	634159,21	Wyłączenie 1
250	324096,32	634208,37	Wyłączenie 1
251	324083,58	634306,43	Wyłączenie 1
252	324080,28	634331,79	Wyłączenie 1
253	324065,27	634447,94	Wyłączenie 1
254	324052,88	634545,82	Wyłączenie 1
255	324042,61	634625,41	Wyłączenie 1
256	324042,16	634628,96	Wyłączenie 1
257	324078,32	634615,63	Wyłączenie 1
258	324102,69	634602,01	Wyłączenie 1
259	324116,74	634591,69	Wyłączenie 1
260	324143,99	634568,37	Wyłączenie 1
261	324193,67	634541,59	Wyłączenie 1
262	324199,76	634536,58	Wyłączenie 1
263	324208,40	634529,45	Wyłączenie 1
264	324296,02	634579,42	Wyłączenie 1
265	324630,37	634770,11	Wyłączenie 1
266	324963,36	634960,03	Wyłączenie 1
267	324967,36	634955,93	Wyłączenie 1
268	324986,27	634931,30	Wyłączenie 1
269	324990,93	634927,50	Wyłączenie 1
270	325002,60	634917,97	Wyłączenie 1
271	325031,95	634878,75	Wyłączenie 1

272	325032,57	634873,02	Wyłączenie 1
273	325042,35	634861,63	Wyłączenie 1
274	325066,93	634825,76	Wyłączenie 1
275	325063,38	634823,92	Wyłączenie 1
276	325023,86	634814,25	Wyłączenie 1
277	325001,95	634864,49	Wyłączenie 1
278	324960,72	634878,47	Wyłączenie 1
279	324891,84	634851,75	Wyłączenie 1
280	324853,66	634731,06	Wyłączenie 1
281	324871,50	634712,82	Wyłączenie 1
282	324870,92	634667,32	Wyłączenie 1
283	324916,45	634638,21	Wyłączenie 1
284	324920,84	634607,63	Wyłączenie 1
285	324947,59	634598,41	Wyłączenie 1
286	324995,18	634664,07	Wyłączenie 1
287	325057,24	634706,43	Wyłączenie 1
288	325093,82	634720,58	Wyłączenie 1
289	325096,69	634721,44	Wyłączenie 1
290	325097,29	634718,27	Wyłączenie 1
291	325099,80	634712,51	Wyłączenie 1
292	325139,42	634667,48	Wyłączenie 1
293	325159,80	634644,50	Wyłączenie 1
294	325192,48	634607,65	Wyłączenie 1
295	325217,47	634589,83	Wyłączenie 1
296	325222,06	634586,71	Wyłączenie 1
297	325239,19	634569,81	Wyłączenie 1
298	325259,65	634547,53	Wyłączenie 1
299	325277,67	634529,87	Wyłączenie 1
300	325298,03	634515,01	Wyłączenie 1
301	325324,20	634510,06	Wyłączenie 1

302	325340,87	634498,22	Wyłączenie 1
303	325354,41	634482,68	Wyłączenie 1
304	325336,75	634459,83	Wyłączenie 1
305	325332,75	634429,70	Wyłączenie 1
306	325300,94	634406,11	Wyłączenie 1
307	325272,29	634377,46	Wyłączenie 1
308	325271,02	634344,60	Wyłączenie 1
309	325258,81	634287,93	Wyłączenie 1
310	325266,81	634243,06	Wyłączenie 1
311	325249,54	634217,15	Wyłączenie 1
312	325253,96	634208,30	Wyłączenie 1
313	325260,12	634191,31	Wyłączenie 1
314	325260,39	634191,02	Wyłączenie 1
315	325243,03	634185,65	Wyłączenie 1
316	325163,05	634160,88	Wyłączenie 1
317	325172,33	634110,17	Wyłączenie 1
318	325167,61	634056,83	Wyłączenie 1
319	325160,77	633989,34	Wyłączenie 1
320	325167,61	633931,29	Wyłączenie 1
321	325173,98	633883,86	Wyłączenie 1
322	325177,52	633833,12	Wyłączenie 1
323	325180,83	633766,57	Wyłączenie 1
324	325181,66	633756,97	Wyłączenie 1
325	325188,03	633683,85	Wyłączenie 1
326	325199,36	633600,79	Wyłączenie 1
327	325219,65	633459,67	Wyłączenie 1
328	325230,98	633420,02	Wyłączenie 1
329	325265,13	633353,41	Wyłączenie 1
330	325264,92	633353,07	Wyłączenie 1
331	325204,32	633355,10	Wyłączenie 1

UZASADNIENIE

do Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia ... 2026 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”

W myśl art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13, 426, 1673, 737 oraz 912), zwanej dalej ustawą, rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody uznanie za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, które określa jego nazwę, położenie lub przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, cele ochrony oraz rodzaj, typ i podtyp rezerwatu przyrody, a także sprawującego nadzór nad rezerwatem. Regionalny dyrektor ochrony środowiska, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, po zasięgnięciu opinii regionalnej rady ochrony przyrody, może zwiększyć obszar rezerwatu przyrody, zmienić cele ochrony, a w razie bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych, dla których rezerwat został powołany – zmniejszyć obszar rezerwatu przyrody albo zlikwidować rezerwat przyrody. Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody na obszarach graniczących z rezerwatem przyrody może być wyznaczona otulina.

Rezerwat przyrody „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego” utworzony został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 15 lipca 1970 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. Nr 25, poz. 206). Jako cel ochrony wskazano zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu mieszanego o charakterze pierwotnym w Górach Świętokrzyskich. Powierzchnia rezerwatu przyrody wynosiła 40,58 ha. Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20 września 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2017 r. poz. 2866) dostosowano informacje dotyczące rezerwatu do aktualnie obowiązujących przepisów prawnych, w tym określono rodzaj, typ i podtyp rezerwatu, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz. U. z 2005 r. Nr 60, poz. 533), a także wskazano sprawującego nadzór nad rezerwatem. Dokonano również opisu granicy rezerwatu przyrody w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992. Powierzchnia poligonu opisanego współrzędnymi punktów załamania granicy nieznacznie różniła się od powierzchni podanej w zarządzeniu ustanawiającym rezerwat i miała wartość 41,21 ha, co było wynikiem korekty technicznej związanej ze wspomnianym dostosowaniem do aktualnie obowiązujących przepisów.

Powiększenie rezerwatu „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego” (dalej: rezerwatu „Cisów”) ujęte zostało na tzw. „Shadow List” Klubu Przyrodników wskazującej cenne przyrodniczo i rekomendowane do objęcia ochroną rezerwatową tereny w Polsce (proponowana powierzchnia tego powiększenia wynosiła ponad 366 ha, co w połączeniu z dotychczasową powierzchnią rezerwatu dawałoby łączną powierzchnię ponad 407 ha). Analiza dostępnych danych zawartych w publikacjach naukowych oraz innych opracowaniach dokumentacyjnych oraz wizje terenowe, zarówno przedstawicieli Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach (RDOŚ), jak i Towarzystwa Badań i Ochrony Przyrody w Kielcach (TBOP), potwierdziły wysokie walory przyrodnicze obszaru proponowanego powiększenia. W efekcie wizji terenowej i negocjacji przeprowadzonych w dniu 1 lipca

2025 r. z udziałem przedstawicieli Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu (RDLP), Nadleśnictwa Daleszyce, RDOŚ oraz TBOP – organizacji, która koordynowała na terenie województwa świętokrzyskiego prace przy tworzeniu wspomnianej wyżej „Shadow List” uznano, że choć cały obszar proponowanego powiększenia wykazuje (jak wcześniej wspomniano) dużą wartość przyrodniczą w zakresie zachowania przez ekosystem cech naturalności, to jednak dla zachowania reliktovej, puszczańskiej biocenozy spontanicznie kształtowanej i utrzymywanej na drodze naturalnych, dynamicznych procesów, wystarczy objęcie ochroną rezerwatową mniejszego, lecz posiadającego wyraźnie większą wartość przyrodniczą, obszaru. Granice tego obszaru, bezpośrednio przyległego do objętego od 1970 r. ochroną terenu rezerwatu „Cisów” zostały wstępnie określone i objęły ok. 170 ha. Ponadto wskazano na zasadność wyznaczenia otuliny rezerwatu, która objęłaby m.in. nie objęty obszarem wskazanym do ochrony rezerwatowej obszar propozycji powiększenia z „Shadow List”. W informacji przekazanej przez RDLP (pismo zn. spr.: ZP.7212.59.2025 z dn. 31 października 2025 r.) Lasy Państwowe (PGL LP) odniosły się negatywnie do propozycji powiększenia rezerwatu o wspomnianą powierzchnię (ok. 170 ha), widząc zasadność ewentualnego powiększenia rezerwatu jedynie o ok. 54 ha, lecz nie przedstawiły uzasadnienia dla takiego rozwiązania. Biorąc powyższe pod uwagę uznano za zasadne dalsze procedowanie objęcia ochroną wstępnie wytypowanego powiększenia rezerwatu „Cisów” o ok. 170 ha, czyli o powierzchnię mniejszą o ponad 195 ha od zaproponowanej w „Shadow List” i większą o ok. 116 ha od akceptowanej przez PGL LP. W uzgodnieniu z RDOŚ, została przygotowana przez TBOP dokumentacja projektowa powiększenia rezerwatu „Cisów” o ten obszar, oparta na wykonanych inwentaryzacjach uzupełniających. W efekcie powyższych działań TBOP złożyło wnioski o powiększenie rezerwatu „Cisów” wraz z dokumentacją projektową (pismo znak: TBOP 13/2026 z dnia 23 kwietnia 2026 r.) – korespondencja ta została przekazana do RDLP (pismo znak: WPN-I.6200.2.2025.MW z dnia 8 maja 2026 r.). RDLP w Radomiu pismem zn. spr. (ZP).7212.24.2026 z dn. 15 maja 2026 r. podtrzymała swoje stanowisko zawarte w wyżej cytowanym piśmie ZP.7212.59.2025. Również Nadleśnictwo Daleszyce, pismem zn. spr.: ZG.7212.6.2026 z dn. 25 maja 2026 r. podtrzymało swoje wcześniejsze stanowisko w sprawie zaproponowanego zasięgu powiększenia rezerwatu oraz wyznaczenia jego otuliny, wyrażając w tym zakresie negatywną opinię i zgłaszając odnoszące się do tej opinii uwagi oraz wyjaśnienia. W tych uwagach i wyjaśnieniach nie wykazano – w oparciu o kryteria odnoszące się do ochrony wartości przyrodniczych – braku zasadności objęcia ochroną proponowanego przez RDOŚ obszaru powiększenia. Treść tego pisma w prawie identycznym brzmieniu przekazana została przez Nadleśnictwo Daleszyce jako uwagi zgłoszone w ramach konsultacji społecznych. Stanowisko RDOŚ odnoszące się do tych uwag wraz z jego uzasadnieniem, zamieszczone zostały w tabeli prezentującej wyniki konsultacji społecznych (pozycja Lp. 1 – kolumna 2 tej tabeli).

W efekcie przedstawionych wyżej działań i ustaleń, wyznaczony został do ochrony rezerwatowej obszar o łącznej powierzchni 211,69 ha (z czego 170,48 ha stanowi powierzchnię powiększenia), obejmujący najlepiej zachowany, a co za tym idzie najcenniejszy przyrodniczo kompleks leśny o reliktowym puszczańskim charakterze.

Rezerwat jest położony w województwie świętokrzyskim na terenie powiatu kieleckiego, w gminie Daleszyce w obrębie ewidencyjnym Cisów, na gruntach Skarbu Państwa znajdujących się w zarządzie Nadleśnictwa Daleszyce i obejmuje:

- na terenie Leśnictwa Włochy, oddziały/wydziały leśne: 81-a,-b,-d,-f, 82-b oraz stanowiące powiększenie rezerwatu, oddziały/wydziały leśne: 66-a,-b; 67-a,-c, 68-c, 69-b, 70-c, 71-b-d, 80, 81-c, 82-a,-c,-d,-h,-i;
- na terenie Leśnictwa Cisów, stanowiące powiększenie rezerwatu, oddział/wydział leśny: 85-g;

wg Planu Urządzenia Lasu sporządzonego dla Nadleśnictwa Daleszyce na lata 2017–2026;

Pod względem geograficznym rezerwat leży w Górach Świętokrzyskich, na grzbiecie Pasma Cisowskiego zbudowanego głównie z piaskowców i piaskowców kwarcytowych górnej części dewonu dolnego i obejmuje dwa najwyższe wzniesienia tego pasma: Górę Stołową (423 m n.p.m.) oraz Górę Włochy (427 m n.p.m.). Najniżej położony punkt rezerwatu (330 m n.p.m.) położony jest na południowym jego krańcu, koło przysiółka Pasięka. Obszar rezerwatu charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu, na którą składają się wierzchowinowe partie i stoki wzniesień, poprzecinane licznymi wąwozami. Niektórymi z wąwozów spływają niewielkie potoki. Georóżnorodność ta ma istotny wpływ na walory przyrodnicze i krajobrazowe terenu, w tym na obecność zróżnicowanej fauny i flory.

Rezerwat w całości znajduje się w granicach Obszaru Natura 2000 PLH260040 Lasy Cisowsko-Orłowińskie oraz na terenie Cisowsko-Orłowińskiego Parku Krajobrazowego. Jego teren wchodzi także w skład Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Puszcza Świętokrzyska”.

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie, a w miejscach przekształconych odtworzenie, ekosystemów leśnych o cechach naturalnych, kształtowanych i utrzymywanych w wyniku spontanicznych procesów, wraz ze swoistymi dla takich ekosystemów gatunkami roślin, zwierząt i grzybów, w tym rzadkich i chronionych oraz stanowiących komponenty reliktywnej, leśnej biocenozy.

Obszar stanowiący rezerwat w pierwotnych granicach oraz jego powiększenie porastają lasy bukowo-jodłowe z udziałem dębu, grabu, klonu zwyczajnego, klonu jaworu, z niewielką domieszką osiki, lipy, sosny, modrzewia, brzozy, olszy i innych gatunków. Tworzą tu one dynamiczny kompleks lasów bukowo-jodłowych, charakterystyczny dla Gór Świętokrzyskich, gdzie zamiennie występują obok siebie i wzajemnie się przenikają lub zastępują, zespoły leśne borów jodłowych i żyźnych buczyn, często z udziałem innych gatunków drzew, co w niektórych miejscach zbliża je do zbiorowisk nawiązujących do grądów. Znaczną część obszaru powiększenia rezerwatu zajmuje siedlisko przyrodnicze 9130 – żyźne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*), ponadto znajduje się tu niewielki płat siedliska 9110 – kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*). Lasy wschodniej części obszaru powiększenia charakteryzują się wyraźnie większym udziałem jodły lub nawet jej wyraźną dominacją i sklasyfikowane zostały jako siedlisko przyrodnicze 91P0 – wyżynny jodłowy bór mieszany (*Abietetum polonicum*). Wiek najstarszych drzew w drzewostanach jest zróżnicowany – w „starej” części rezerwatu pojedyncze drzewa (buki, dęby, jodły, sosny, modrzewie) są w wieku ok. 200 lat, natomiast w obszarze powiększenia drzewa w wieku powyżej 150 lat występują nielicznie, a przybliżony, średni wiek drzew wynosi 100–120 lat, co jest skutkiem realizowanej dotychczas gospodarki leśnej. Objęcie ochroną tego terenu pozwoli na odtworzenie się z czasem naturalnej struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanów, a co za tym idzie na odbudowę naturalnej różnorodności biologicznej ekosystemu (stare drzewa generują bogactwo mikrosiedlisk dla innych organizmów – roślin, grzybów i zwierząt, co z kolei wpływa na ich bogactwo gatunkowe).

Na przedmiotowym obszarze stwierdzono występowanie licznych gatunków grzybów wielkoowocnikowych, w tym rzadkich i/lub chronionych, m.in.: sopłówki bukowej (*Hericium coralloides*) i sopłówki jodłowej (*Hericium flagellum*). Obydwa gatunki związane są ze starymi, zamierającymi i martwymi drzewami, a zagrożeniem dla nich jest obserwowany w lasach gospodarczych brak lub głęboki niedobór takich drzew, będący skutkiem utrzymywania dobrego stanu sanitarnego drzewostanów. Sopłówka bukowa jest jednym z gatunków wskaźnikowych wartości przyrodniczej europejskich lasów bukowych.

Spośród roślin występujących w rezerwacie, w tym w szczególności na obszarze powiększenia, wymienić można takie dość rzadkie i chronione gatunki jak m.in.: czosnek niedźwiedzi (*Allium*

ursinum) – miejscami występujący łanowo, żywiec cebulkowy (*Dentaria bulbifera*), śnieżyczka przebiśnieg (*Galanthus nivalis*), czy paprotnik kolczysty (*Polystichum aculeatum*). Ponadto z przedmiotowego obszaru wykazano objęte ochroną gatunki mszaków: zwiślika długolistnego (*Anomodon longifolius*), gładysza paprociowatego (*Homalia trichomanoides*), czy bielistkę siwą (*Leucobryum glaucum*).

Rezerwat „Cisów” o zasięgu terytorialnym określonym w niniejszym zarządzeniu, stanowiąc nadzwyczaj wartościową przyrodniczo część dużego kompleksu leśnego, łącznie z utworzonym już w 1970 roku rezerwatem, który pełni (i pełnił wcześniej) rolę swego rodzaju refugium reliktovej biocenozy leśnej, jest miejscem występowania puszczańskich gatunków bezkręgowców, w tym w szczególności saproksylicznych. Są to m.in. takie zagrożone wyginięciem i objęte ścisłą ochroną gatunki chrząszczy jak: zagłębek bruzdkowany (*Rhysodes sulcatus*) – uznawany za relikat lasów pierwotnych, czy zgniotek cynobrowy (*Cucujus cinnaberinus*). Ponadto na obszarze przedmiotowego rezerwatu odnotowano występowanie innych, umieszczonych na „Czerwonej liście gatunków ginących i zagrożonych w Polsce” chrząszczy, takich jak np.: *Neomida haemorrhoidalis*, *Hypoganus inunctus*, *Scaphisoma balcanicum*, *Osphya bipunctata*, czy *Mycetophagus ater*. Na terenie tym występują także (relatywnie licznie, co świadczy o występowaniu niezbędnych tym gatunkom nisz ekologicznych), objęte ochroną częściową: biegacz skórzasty (*Carabus coriaceus*) – największy krajowy przedstawiciel rodziny biegaczowatych (*Carabidae*) oraz tęgosz rdzawy (*Elater ferrugineus*) – jeden z największych krajowych przedstawicieli rodziny sprężkowatych (*Elateridae*), odbywający rozwój w obszernych dziuplach-próchnowiskach tworzących się bardzo długo (niekiedy nawet ponad 100 lat) w grubych, starych drzewach liściastych. Odnotowanie tego gatunku świadczy o występowaniu takich drzew, które są siedliskiem rozwoju wielu bardzo rzadkich gatunków bezkręgowców, w tym z pewnością występującej w rezerwacie pachnicy dębowej (*Osmoderma barnabita*). Herpetofaunę rezerwatu reprezentują stwierdzone na jego obszarze: ropucha szara (*Bufo bufo*), żaba trawna (*Rana temporaria*), traszka górska (*Ichthyosaura alpestris*) i padalec (*Anguis fragilis*), choć zapewne nie jest to pełna lista płazów i gadów występujących w rezerwacie. Przedmiotowy rezerwat to obszar występowania dzięciołów związanych z lasami o naturalnej strukturze wiekowej i przestrzennej drzewostanu: dzięcioła białogrzbietego (*Dendrocopos leucotos*), średniego (*Dendrocoptes medius*), czarnego (*Dryocopus martius*) i zielonosiwego (*Picus canus*). Dziuplaste drzewa zasiedlają m.in. siniak (*Columba oenas*), puszczyk (*Strix aluco*), puszczyk uralski (*Strix uralensis*) oraz muchołówki: mała (*Ficedula parva*) i żałobna (*Ficedula hypoleuca*). W lasach z dominującym udziałem jodły w drzewostanie, licznie występuje zniczek (*Regulus ignicapillus*). Spośród rzadszych gatunków ssaków na omawianym terenie odnotowano obecność popielicy szarej (*Glis glis*), a także trzech gatunków nietoperzy: borowca wielkiego (*Nyctalus noctula*), borowiaczka (*Nyctalus leisleri*) i mopka zachodniego (*Barbastella barbastellus*).

Bardzo istotna dla trwałego zachowania wartości przyrodniczych rezerwatu jest jego relatywnie duża powierzchnia, stanowiąca jeden zwarty kompleks leśny, która jak można przypuszczać, jest w stanie zapewnić funkcjonalną i terytorialną spójność najcenniejszych siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków tworzących reliktową biocenozę puszczańską. Objęcie całego obszaru rezerwatu ochroną bierną (ściśłą lub czynną zachowawczą umożliwiającą prowadzenie m.in. działań zaradczych wobec inwazyjnych gatunków obcych), zapewni możliwość nie zakłóconego działaniami gospodarczymi przebiegu spontanicznych, naturalnych procesów ekologicznych, w tym zaburzeń abiotycznych i biotycznych obejmujących mniejsze lub większe powierzchnie. Gwarantuje to z jednej strony ciągłość prawidłowego funkcjonowania podlegającego dynamicznym przemianom ekosystemu leśnego, a z drugiej utrzymanie jego właściwej bioróżnorodności na wszystkich jej poziomach (w przypadku

mniejszych powierzchni objętych ochroną istnieje niebezpieczeństwo zaniku założonego celu ochrony, związane bądź to z homogenizacją struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanu, a co za tym idzie także pozostałych komponentów biocenozy na takim terenie i redukcji pełnego spektrum mikrosiedlisk, w tym w szczególności saproksylicznych, bądź też ze skutkami wielkopowierzchniowych zaburzeń naturalnych, biotycznych i/lub abiotycznych, które mogą objąć całą chronioną powierzchnię, zmieniając całkowicie jej charakter).

Prócz wysokich wartości przyrodniczych, rezerwat posiada także walory historyczne – lasy w rejonie Cisowa były miejscem stacjonowania powstańców oddziałów podczas powstania styczniowego, a także partyzantów podczas drugiej wojny światowej. Na obszarze, który stanowi powiększenie rezerwatu (w oddziale 71) znajduje się pomnik upamiętniający miejsce stacjonowania oddziału Armii Krajowej „Wybraniec”. Na przełomie lat 1943–1944 stacjonowali tu partyzanci pod dowództwem Mariana Sołtysiaka ps. „Barabas”. Oddział ten jako jedyny w regionie spędził zimę w leśnym obozowisku (w szczytowym okresie stacjonowało tu ok. 300 żołnierzy).

Biorąc pod uwagę uwarunkowania społeczne związane z ustanowieniem rezerwatu, nie wyklucza się możliwości udostępnienia pewnych jego części społeczeństwu dla niektórych rodzajów aktywności (np. do zbioru grzybów i owoców runa leśnego). Zakres tego udostępnienia określony zostanie na etapie sporządzania planu ochrony rezerwatu, w oparciu o zgłaszane w ramach udziału społecznego potrzeby w tym zakresie oraz przepisy prawne regulujące to zagadnienie. Rezerwat będzie także udostępniony wyznaczonymi drogami leśnymi i ścieżkami do ruchu pieszego – odnosi się to do niebieskiego szlaku pieszego wraz z odgałęzieniem prowadzącym na szczyt Góry Włochy, ścieżki przyrodniczo-historycznej im. Wybranieckich oraz innych ścieżek dydaktycznych już istniejących na przedmiotowym obszarze. Udostępnienie to określi odrębne zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach, wydane niezwłocznie po ustanowieniu rezerwatu.

Z uwagi na wysokie wartości przyrodnicze, przedmiotowy obszar spełnia definicję rezerwatu przyrody określoną w art. 13 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, tj. obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

W niniejszym zarządzeniu określono rodzaj, typ i podtyp rezerwatu, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz. U. z 2005 r. Nr 60, poz. 533).

Zgodnie z rekomendacją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska zawartą w piśmie znak: DZP-WO.600.168.2025.AP z dnia 2 grudnia 2025 r., wokół rezerwatu utworzono otulinę o powierzchni 287,47 ha, która z założenia stanowić powinna bufor ochronny przed potencjalnymi, antropogenicznymi zagrożeniami zewnętrznymi. Zagrożeniami tego typu mogą być np.: zabudowa mieszkalna i gospodarcza, zabudowa techniczna i przemysłowa (np. elektrownie fotowoltaiczne i wiatrowe), działania powodujące istotne naruszenie powierzchni gruntu i skutkujące zmianami w stosunkach wodnych (np. budowa lub przebudowa dróg), stosowanie chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin, niektóre rodzaje rębni mające istotniejszy wpływ na mikroklimat (np. rębnia zupełna) realizowane na powierzchniach bezpośrednio graniczących z rezerwatem, itp. Nie można bowiem wykluczyć wystąpienia tego typu zagrożeń w bliższej lub dalszej przyszłości. Odpowiednie sugestie i wskazania dotyczące gospodarowania w otulinie określone zostaną w planie ochrony rezerwatu „Cisów”.

Projekt zarządzenia został opracowany w oparciu o Wytyczne Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w zakresie redagowania zarządzeń regionalnego dyrektora ochrony środowiska dotyczących rezerwatów przyrody. Zgodnie z wytycznymi pole powierzchni rezerwatu jest powierzchnią poligonu opisanego współrzędnymi punktów załamania granicy rezerwatu (matematyczna suma pola powierzchni rzutu) i wynosi 211,69 ha, co wynika z dokonanych obliczeń.

Projekt niniejszego zarządzenia został skonsultowany z Generalną Dyrekcją Ochrony Środowiska. Pismem znak: DZP-WO.6200.100.2026.AP z dnia 9 czerwca 2026 r. GDOŚ odniosła się pozytywnie do projektu zarządzenia zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”, nie zgłaszając do niego uwag.

Choć nie jest to wymagane w przypadku projektów zarządzeń zmieniających zarządzenia w sprawie rezerwatów przyrody, informację o planowanym powiększeniu rezerwatu „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego” podano do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie ogłoszenia na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach, a przedmiotowy projekt zarządzenia poddany został konsultacjom społecznym. Wpłynęły następujące uwagi i opinie:

Lp.	Podmiot zgłaszający uwagi	Treść uwagi/opinii	Stanowisko RDOŚ (uwzględniono/ częściowo uwzględniono/ nie uwzględniono)	Uzasadnienie stanowiska RDOŚ
1.	Nadleśnictwo Daleszyce	Negatywnie opiniujemy objęcie ochroną rezerwatową wydzieleń leśnych w leśnictwie Włochy: 66-a,b; 67-a,c; 68-c; 69-b; 70-c; 71-c,b,d. Wskazane wydzielania znajdują się w granicach obszaru Natura 2000 „Lasy Cisowsko-Orłowińskie” (PLH260040), dla którego ustanowiono plan zadań ochronnych. Na obszarze tym planowane jest prowadzenie działań gospodarczych m.in. z zakresu ochrony i hodowli lasu, co korzystnie wpłynie na utrzymanie stabilności i trwałości drzewostanów przy rezerwacie. Właściwie utrzymane i zdrowe drzewostany nie powinny stanowić zagrożenia dla zachowania walorów przyrodniczych tego obszaru. Wskazane we wniosku Towarzystwa Badań i Ochrony Przyrody zagrożenia, które odnoszą się do prowadzonej przez Nadleśnictwo Daleszyce gospodarki leśnej cyt.: – „(...) wprowadzenie zabiegów gospodarczych, ingerujących w naturalne procesy kształtujące występujące tu biocenozy, w tym wycinanie starszych drzewostanów, usuwanie martwych i umierających drzew, sztuczne kształtowanie składu gatunkowego drzewostanów.” – „(...) nadmierne odmladzanie drzewostanów, ujednolicenie struktury wiekowej, deficyt roślin i zwierząt związanych z mikrobiotopami starych i	nie uwzględniono	Lokalizacja negatywnie zaopiniowanej przez podmiot zgłaszający uwagi części powiększenia rezerwatu w granicach obszaru Natura 2000, dla którego ustanowiono plan zadań ochronnych nie stoi w sprzeczności z możliwością objęcia go ochroną rezerwatową – wręcz przeciwnie, ochrona taka ułatwi osiągnięcie i utrzymanie właściwej (FV) oceny stanu ochrony poszczególnych siedlisk i gatunków będących przedmiotami ochrony w tym obszarze. Prowadzenie działań gospodarczych ukierunkowanych wyłącznie na utrzymanie stabilności i trwałości drzewostanów stałoby w sprzeczności z podstawową cechą naturalnych ekosystemów leśnych, które podlegają dynamicznym procesom ekologicznym, a stabilność tych ekosystemów (a nie tylko jednego z ich komponentów jakim są drzewostany) to właśnie efekt ciągłych, dynamicznych przemian, w tym o charakterze mniejszych lub większych zaburzeń naturalnych, generujących warunki do utrzymania właściwej bioróżnorodności na wszystkich jej poziomach. Wskazane we wniosku projektowych zagrożenia są zagrożeniami rzeczywistymi i aktualnymi, bowiem wynikają z zasadniczym zakresie z istoty gospodarki leśnej, której jednym z głównych celów jest użytkowanie lasu, a więc pobieraniem z niego znacznej części produkowanej

	<i>martwych drzew, a także rozkładającego się drewna</i>” – „(...) nadmierne prześwietlenie drzewostanów i postępujące za tym zakrzewienie runa (np. ekspansja jeżyn), które może powstrzymać właściwy rozwój podrostów i nalotów jodłowych.” nie są zgodne z rzeczywistością. Prowadzone przez nas na tym obszarze działania są przemyślane i zgodne z zapisami PZO dla istniejącego tu obszaru naturalnego. Uwzględniają one przede wszystkim ochronę siedlisk przyrodniczych (w tym ochronę siedliska 91P0 - Wyżynny bór jodłowy mieszany Abietetum polonicum, - działania ukierunkowane na zachowanie i odnowienie jodły, wymagające prowadzenia odpowiednich cięć pielęgnacyjnych), a także potrzebę zachowania trwałości i odporności lasu (całokształt działań odnoszący się do utrzymania higieny lasu). W wielu wydzieleniach leśnych odstąpiono od użytkowania rębego natomiast tam, gdzie wykonywane są zabiegi gospodarcze mają one często charakter pojedynczych cięć (w tym cięcia sanitarne), które wspierają, a nawet przyspieszają procesy naturalne, poprawiając stabilność drzewostanów i tworząc ich wielopiętrową strukturę. Zabiegi te są bardzo ważne w aspekcie adaptacji lasów do zmian klimatu. Bezpodstawne pozostawienie przedmiotowych drzewostanów bez działań ograniczających skutki zmian klimatu byłoby, w naszej ocenie, sprzeczne z nowoczesnym podejściem do ochrony przyrody. Należy przy tym podkreślić, że nie są to drzewostany zbliżone do naturalnych, jak ma to miejsce w istniejącym rezerwacie. Obecne walory przyrodnicze tych lasów zostały wykształcone i zachowane na przestrzeni kilkudziesięciu lat prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej, uwzględniającej potrzeby ochrony siedlisk i gatunków. Brak odpowiednich działań mógłby zwiększyć podatność tych ekosystemów na skutki suszy, gradacje owadów, choroby grzybowe, rozpad drzewostanów oraz stopniową utratę ich wartości przyrodniczej. Zgodnie z zasadami dobrej praktyki leśnej na każdej powierzchni obligatoryjnie pozostawiane jest martwe drewno oraz drzewa biocenotyczne. We wniosku napisano cyt. „(...) w omawianych zbiorowiskach występują pojedyncze okazałe stare drzewa, w tym lipy, jodły, jawory, buki i graby w wieku do 160 lat,	bieżący biomasy – jest rzeczą oczywistą, że w lesie naturalnym proces taki nie zachodzi i cała wyprodukowana przez biocenozę materia oraz płynąca z niej energia spożytkowywana jest na utrzymanie funkcji życiowych ekosystemu. Zapisy PZO odnoszące się do lasów nie objętych ochroną rezerwatową dopuszczają prowadzenie działań z zakresu gospodarki leśnej w taki sposób, by nie pogarszały stanu ochrony przedmiotów ochrony danego obszaru. Zaznaczyć jednak należy, że działania z zakresu gospodarki leśnej identyfikowane są w PZO jako zagrożenia dla takich przedmiotów ochrony jak m.in.: żyzne buczyny, grądy, czy wyżynny jodłowy bór mieszany. Realizowanie działań z zakresu gospodarki leśnej, takich jak cięcia pielęgnacyjne, czy służące poprawie stanu sanitarnego drzewostanu (co nie jest tożsame ze stanem zdrowotnym lasu, a często wręcz przeciwnie – utrzymanie dobrego stanu sanitarnego pogarsza stan zdrowotny lasu poprzez ograniczanie występowania naturalnych mechanizmów homeostatycznych zapewniających dynamiczną trwałość ekosystemu leśnego), a także będące istotą gospodarki leśnej cięcia rębne i przedrębne, choć wykonywane są w sposób minimalizujący negatywny wpływ na swoistą danemu typowi ekosystemu bioróżnorodność, nie zapewniają jednak jej ochrony w pełnym zakresie. Adaptacja ekosystemu leśnego do zachodzących zmian klimatycznych w obszarach objętych ochroną, czyli całkowicie wyłączonych z działań z zakresu gospodarki leśnej, przebiegać będzie w sposób spontaniczny, a efekty tej adaptacji, obserwowane na bieżąco, będą mogły być wykorzystane w praktyce gospodarki leśnej, na otaczających rezerwat obszarach. Nie wydaje się natomiast możliwe, przy obserwowanym tempie zmian i anomalii klimatycznych, wyznaczenie w chwili obecnej takiego kierunku działań gospodarczo-leśnych, które przystosowałyby las do nieprzewidywalnych zmian, jakie mogą nastąpić w przyszłości (i to wcale nie bardzo odległej). Jest faktem, że stopień naturalności ekosystemu na terenie o który rezerwat jest powiększany, odbiega od stopnia naturalności „starej” części rezerwatu. Potwierdza to znaczenie wieloletniej ochrony rezerwatowej dla utrzymania i odtworzenia naturalnych cech ekologicznych lasu. Trudno więc zgodzić się z zawartym w uwadze stwierdzeniem,
--	--	---

	dęby do 180 lat i buki do 210 lat”. Stanowi to bezpośrednie potwierdzenie skuteczności dotychczasowej gospodarki leśnej oraz zachowania wysokich walorów przyrodniczych tego obszaru. Dodatkowym argumentem przemawiającym za właściwym użytkowaniem lasu, a zarazem wysoką wartością przyrodniczą tego obszaru, jest występowanie rzadkich gatunków owadów „reliktowych” i „puszczańskich”, co wskazuje, że prowadzona gospodarka leśna nie stanowi zagrożenia dla zachowania cennych walorów przyrodniczych tych lasów. Wniosek nie uwzględnia także potrzeb lokalnej społeczności, która od pokoleń korzysta z tych terenów w sposób zgodny z prawem i tradycją - w celach rekreacyjnych, edukacyjnych oraz związanych ze zbieraniem płodów runa leśnego. Pozostawienie lasu bez jakichkolwiek zabiegów gospodarczych może prowadzić do realnego zagrożenia bezpieczeństwa osób odwiedzających te tereny, w szczególności poprzez zwiększenie liczby niebezpiecznych, obumierających drzew w pobliżu szlaków i miejsc użytkowanych społecznie. Należy podkreślić, że powszechne i nadmierne rozszerzanie ochrony rezerwatuowej bez uwzględnienia lokalnych uwarunkowań społecznych może prowadzić do osłabienia społecznej akceptacji dla tej formy ochrony. Może to skutkować narastaniem konfliktów społecznych oraz brakiem respektowania ograniczeń obowiązujących na terenach objętych ochroną. Szczególne znaczenie ma również fakt, że fragment północno-zachodniej części proponowanego powiększenia (oddz. 70c, 71b, c, d) stanowi część większego obszaru udostępnionego w ramach programu „Zanocuj w lesie”, służącego aktywnościom takim jak bushcraft i survival. Obszar ten posiada również istotne znaczenie historyczne i patriotyczne. Lasy w rejonie Cisowa były miejscem stacjonowania oddziałów powstańczych podczas Powstania Styczniowego oraz partyzantów w okresie II Wojny Światowej. Znajduje się tam miejsce pamięci narodowej. Teren ten jest regularnie odwiedzany przez mieszkańców oraz osoby zainteresowane historią regionu, dlatego jego dostępność, a przede wszystkim	że [cyt.]: „obecne walory przyrodnicze tych lasów zostały wykształcone i zachowane na przestrzeni kilkudziesięciu lat prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej” a także że [cyt.]: „brak odpowiednich działań mógłby zwiększyć podatność tych ekosystemów na skutki suszy, gradacje owadów, choroby grzybowe, rozpad drzewostanów oraz stopniową utratę ich wartości przyrodniczej”. Występowanie w drzewostanie starych drzew oraz reliktowych, puszczańskich gatunków owadów nie wskazuje na konieczność prowadzonej gospodarki dla utrzymania takich walorów. Wskazuje natomiast na to, że gospodarka prowadzona była sposobem ograniczającym na ile to było możliwe, jej negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze, co jest niewątpliwie zasługą wielu pokoleń leśników zarządzających przedmiotowym terenem. Nie zmienia to jednak faktu, że brak gospodarki leśnej utrzymał by jeszcze wyższe walory przyrodnicze, czego dowodzi choćby porównanie stanu środowiska przyrodniczego, w tym właściwej danemu ekosystemowi, naturalnej bioróżnorodności, obszarów leśnych od wielu dziesięcioleci objętych bierną ochroną, z takim obszarami aktualnie włączanymi do ochrony. Przedstawione w opinii obawy odnoszące się do uwarunkowań społecznych związanych z powiększeniem rezerwatu omówione są w odnoszących się do tego aspektu, akapitach uzasadnienia do przedmiotowego zarządzenia, w których krótko omówione zostały walory historyczno-patriotyczne występujące na terenie rezerwatu oraz sprawa udostępnienia rezerwatu dla różnych form aktywności. Nie można zgodzić się z twierdzeniem, że dokumentacja projektowa powiększenia rezerwatu [cyt.]: „...opiera się głównie na tezach i ocenach autorów bez rzetelnego wykazania, że obecnie prowadzona ochrona przyrody na tych terenach jest niewystarczająca”, i że obszar powiększenia rezerwatu [cyt.]: „... nie wyróżnia się na tle sąsiednich wydzieleni leśnych pod względem walorów przyrodniczych, w tym bogactwa występujących tam gatunków, aby obejmować go tak wysokim reżimem ochrony, jakim jest ochrona rezerwatuowa”, bowiem opracowana dokumentacja projektowa powiększenia rezerwatu „Cisów”, w raz z materiałami uzupełniającymi, stanowi wystarczająca
--	---	--

	bezpieczeństwo mają szczególne znaczenie społeczne. Wniosek, w naszej ocenie, nie przedstawia pełnego i obiektywnego obrazu sytuacji terenowej, pomija pozytywne efekty dotychczasowej gospodarki leśnej oraz nie uwzględnia aspektów społecznych, historycznych i bezpieczeństwa publicznego. Opiera się głównie na tezach i ocenach autorów bez rzetelnego wykazania, że obecnie prowadzona ochrona przyrody na tych terenach jest niewystarczająca. W ocenie Nadleśnictwa wskazany powyżej obszar nie wyróżnia się na tle sąsiednich wydziełów leśnych pod względem walorów przyrodniczych, w tym bogactwa występujących tam gatunków, aby obejmować go tak wysokim reżimem ochrony, jakim jest ochrona rezerwatowa. W naszej opinii przebieg granic ewentualnie powiększonego rezerwatu powinien być czytelny, bez pozostawiania enklaw gruntów własności prywatnej. Wnoskujemy o całkowite wyłączenie projektowanej otuliny. Pozytywnie opiniujemy poszerzenie istniejącego rezerwatu o wydzielenia znajdujące się w oddziałach leśnych bezpośrednio przylegających do jego obecnych granic, tj. oddziały: 80 (19,31 ha), 81-c (2,25 ha), 82 (30,09 ha) oraz 85-g (2,32 ha), o łącznej powierzchni 53,97 ha.	podstawę do uznania za w pełni uzasadnione objęcie tego obszaru ochroną i podjęcia po weryfikacji przez RDOŚ i akceptacji przez GDOŚ procedury w tym zakresie. Teza przedstawiona w uwadze, że obszar powiększenia rezerwatu nie wyróżnia się na tle sąsiednich wydziełów leśnych pod względem walorów przyrodniczych, w tym bogactwa występujących tam gatunków jednoznacznie wskazuje, że obszar powiększenia zaproponowany w tzw. Shadow List (o ponad dwukrotnie większej powierzchni niż procedowane powiększenie) także zasługiwał na objęcie go ochroną, bo nie różni się w istotnym stopniu od procedowanego. Tym bardziej nie znajduje uzasadnienia twierdzenie, że nie powinien być objęty ochroną rezerwatową przedmiotowy obszar powiększenia – wręcz przeciwnie – można uznać że powinien być on większy i obejmować także sąsiednie wydzielania. Przyjęte rozwiązanie dotyczące wielkości powiększenia rezerwatu jest więc na chwilę obecną rozwiązaniem kompromisowym. Odnosząc się do opinii, że przebieg granic powiększonego rezerwatu powinien być czytelny, bez enklaw gruntów nie stanowiących własności Skarbu Państwa należy stwierdzić, że taki właśnie jest, tworząc zamknięty poligon bez takich enklaw (grunty nie stanowiące własności Skarbu Państwa w niektórych miejscach przylegają do granicy rezerwatu, ale nigdzie nie są nimi obwiedzione). W związku z powyższym (w świetle przedstawionych wyjaśnień) uznać należy, że żaden z przedstawionych w przesłanym piśmie argumentów nie wykazał (w oparciu o kryteria odnoszące się do ochrony wartości przyrodniczych) braku zasadności objęcia ochroną proponowanego przez RDOŚ obszaru, co zdecydowało o nieuwzględnieniu przesłanych uwag i wniosków. Wniosek o nie wyznaczanie otuliny rezerwatu nie został uwzględniony, bowiem otulina taka nie stanowi części rezerwatu, nie jest jakąkolwiek formą ochrony przyrody i mogą być w niej prowadzone działania gospodarcze. W założeniu służyć ma jedynie zabezpieczeniu rezerwatu przed ewentualnymi, potencjalnymi zagrożeniami zewnętrznymi. Argumenty uzasadniające wyznaczenie otuliny zawarte są w uzasadnieniu do niniejszego zarządzenia (w którym cytowana jest także rekomendacja Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w tym zakresie,
--	--	--

				zawierająca m.in. zapis [cyt.]: <i>„...wyznaczanie otulin rezerwatów [...] powinno być działaniem standardowym, od którego należy odstępować jedynie w wyjątkowych i dobrze uzasadnionych przypadkach”</i>. W przypadku rezerwatu „Cisów” przesłanek dla odstąpienia od wyznaczenia otuliny brak. Zaznaczyć także należy, że przedmiotowa otulina obejmuje również grunty nie stanowiące własności Skarbu Państwa, w odniesieniu do których może istnieć potencjalne zagrożenie podejmowania przez właścicieli, takich czy innych działań (także inwestycyjnych), których wpływ na przyrodę rezerwatu, w tym w szczególności warunki hydrologiczne, może być bardzo negatywny. Objęcie takich terenów granicami otuliny ułatwić może prowadzenie działań w kierunku eliminacji lub przynajmniej ograniczenia ewentualnych zagrożeń, m.in. poprzez formułowanie wskazań do dokumentów planistycznych dotyczących zagospodarowania przestrzennego. Podmiot zgłaszający uwagi wskazał oddziały/wydziały leśne, o które powiększenie rezerwatu uznał za zasadne. Wszystkie te oddziały/wydziały znajdują się w procedowanym obszarze rezerwatu.
2.	Klub Przyrodników	W związku z konsultacjami społecznymi projektowanego powiększenia rezerwatu przyrody Cisów im. Z. Czubińskiego, wyrażamy pozytywną opinię o przedstawionym projekcie zarządzenia. Uważamy wprowadzić, że ten rezerwat powinien być powiększony do ok. 400 ha, jednak zaproponowane powiększenie stanowi absolutne minimum. Traktujemy je jako daleko idący kompromis. Nie podzielamy poglądu nadleśnictwa Daleszyce, jakoby prowadzone w lasach projektowanego rezerwatu cięcia „wspierały, a nawet przyspieszały procesy naturalne”, jak również nie jest dla nas jasne, dlaczego miałyby one być „bardzo ważne w aspekcie adaptacji lasów do zmian klimatu”. W naszej ocenie najlepszym sposobem wsparcia procesów naturalnych (które nie wymagają przyspieszenia) jest ochrona rezerwatowa. Podobnie, ochrona rezerwatowa jest najlepszym sposobem ochrony występujących na tym obszarze rzadkich gatunków owadów „reliktowych” i „puszczańskich”, które – choć mogą się utrzymywać także w lasach poddanych pewnym formom gospodarki leśnej – optymalne siedliska znajdują w lasach kształtowanych przez naturalne procesy.	---	Treścią pisma jest rozbudowana opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Podmiot zgłaszający uwagę/opinię podniósł sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć powierzchnię prawie dwukrotnie większą, czego jednak nie sformułował jako wniosku uznając, że powierzchnia rezerwatu w proponowanych granicach jest do zaakceptowania jako „absolutne minimum”. W przesłanym piśmie zawarte są także odniesienia do niektórych istotniejszych kwestii zawartych w piśmie Nadleśnictwa Daleszyce z dn. 25 maja 2026 r. zn. spr.: ZG.7212.6.2026 (o treści identycznej z treścią uwagi/opinii zawartej w niniejszej tabeli pod pozycją Lp. 1 – kolumna 3). Pismo podmiotu zgłaszającego nie zawiera jednak postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.

		Zmiana klimatu jest natomiast takim samym zagrożeniem dla lasów chronionych rezerwatowo, jak i dla lasów poddanych gospodarce leśnej. Jak na razie, nie widzimy przykładów, by gospodarcę leśną udawało się łagodzić jej skutki. Powiększenie rezerwatu dodatkowo poprawi także ochronę obszaru Natura 2000 PLH260040 Lasy Cisowsko-Orłowińskie, przez stworzenie w obszarze Natura 2000 znaczącej części rdzeniowej, gdzie siedliska przyrodnicze 9170, 9130 i 91P0 będą mogły rozwijać się w sposób naturalny, wolny od presji gospodarki leśnej, co najprawdopodobniej zoptymalizuje ich stan ochrony. Zasadne jest utworzenie otuliny rezerwatu, która powinna stanowić strefę bardzo ograniczonej gospodarki leśnej, skoncentrowanej na utrzymaniu wartości przyrodniczych, tak by zapewnić stopniowy gradient wartości przyrodniczej od rezerwatu, przez jego otulinę, po lasy gospodarcze.		
3.	Osoba fizyczna Urszula M.	Bardzo dobrze że kolejny cenny obszar został powiększony i przyroda w tym miejscu zostanie zachowana dla przyszłych pokoleń. Nie tylko drewno jest dla nas Polaków ważne, istotne jest też zachowanie pewnych obszarów cennych przyrodniczo w celach naukowych, edukacyjnych i dla celów przyrodniczych. Kolejny rezerwat podnosi również walory turystyczne regionu a niewielki obszar w stosunku do ogólnej lesistości lasów gospodarczych tego obszaru nie obniża wartości gospodarczej lasu, a podnosi wartość jego funkcji pozagospodarczych i przyczynia się do ochrony cennych gatunków o które w Polsce dbamy by nie wymarły.	---	Treścią pisma jest opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”. Nie zawiera ona postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
4.	Osoba fizyczna Maria K.	Jako mieszkanka Cisowa negatywnie odnoszę się do projektu powiększenia Rezerwatu Cisów, ponieważ nie uwzględnione zostały w nim potrzeby lokalnej społeczności, która od pokoleń korzysta z okolicznych lasów w celach rekreacyjnych oraz zbierając w nim grzyby, owoce runa leśnego i zaopatrując się w drewno. Obszar ten dla lokalnej społeczności ma również ważne znaczenie historyczne i patriotyczne związane ze stacjonowaniem oddziałów partyzanckich oraz powstańców. Uważam, że prowadzona obecnie przez Nadleśnictwo Daleszyce gospodarka leśna zapewnia trwałość i różnorodność tych drzewostanów. Lasy te objęte są już ochroną, ponieważ znajdują się w Obszarze	nie uwzględniono	Pismo przesłane przez osobę zgłaszającą uwagi stanowi negatywną opinię w przedmiocie wprowadzenia zmian w zarządzeniu w sprawie rezerwatu „Cisów”, czyli uznać można, że pismo to wnosi o nie powiększanie tego rezerwatu i nie tworzenie jego otuliny. Opinia ta uzasadniana jest nie uwzględnieniem potrzeb lokalnej społeczności. W opinii tej nie zostało jednak sprecyzowane, które obszary rezerwatu w oczekiwaniu społecznym powinny zostać udostępnione w celach rekreacyjnych, czy też do zbioru owoców runa leśnego i grzybów, czego wskazanie mogłoby posłużyć za podstawę wydania odrębnych zarządzeń w sprawie udostępnienia rezerwatu. Sprawa

		Natura 2000 „Lasy Cisowsko-Orłowińskie”. Nałożenie dodatkowych obostrzeń związanych z rezerwatem przyrody jest niezasadne i może skutkować jedynie narastaniem konfliktów i brakiem respektowania ograniczeń związanych z ochroną przyrody. Zaprzestanie gospodarki leśnej spowoduje powstanie dużej ilości martwych i obumierających drzew, które będą stanowić realne zagrożenie dla bezpieczeństwa osób poruszających się po lesie.		udostępnienia terenu rezerwatu do pieszego ruchu turystycznego (rekreacyjnego) wyjaśniona została w uzasadnieniu – rezerwat niezwłocznie po jego ustanowieniu udostępniony zostanie dla takiego ruchu, odrębnym zarządzeniem, istniejącymi szlakami turystycznymi i ścieżkami edukacyjnymi (historyczno-przyrodniczymi). Zawarte w piśmie uwagi dotyczące ochrony w ramach sieci Natura 2000 oraz gospodarki leśnej wyjaśnione zostały w niniejszej tabeli (pozycja Lp. 1 – kolumna 5). Zapotrzebowanie na drewno zaspokoić będą mogły lasy gospodarcze stanowiące ponad 90% powierzchni leśnej Nadleśnictwa Daleszyce. Z kolei sprawy bezpieczeństwa powszechnego na udostępnionych szlakach i ścieżkach regulują odrębne przepisy i działania w tym zakresie będą mogły być na terenie rezerwatu realizowane (tak jak to aktualnie ma miejsce w „starej” części rezerwatu oraz wzdłuż szlaków i ścieżek na obszarze powiększenia). Biorąc powyższe pod uwagę, wniosku o nie powiększanie rezerwatu nie uwzględniono.
5.	Osoba fizyczna Andrzej J.	Korzystając z możliwości stworzonych przez konsultacje wyrażam poparcie dla projektu powiększenia rezerwatu przyrody „Cisów im. Zygmunta Czubińskiego”, a także konsekwentnego wdrażania przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Kielcach polityki tworzenia rezerwatów wielkopowierzchniowych, obejmujących zwarte kompleksy leśne, która są w stanie zapewnić funkcjonalną spójność i skuteczną ochronę zarówno siedlisk przyrodniczych jak i siedlisk gatunków tworzących reliktową puszczańską biocenozę. Proponowana ochrona zapewni możliwość spontanicznego przebiegu naturalnych procesów ekologicznych, gwarantując ciągłość dynamicznych przemianom ekosystemu leśnego w zakresie wykraczającym poza procesy możliwe w lasach gospodarczych. Niewielkie obiekty chronione, podatne na zdarzenia losowe, nie zapewniają trwałości płatów roślinności i nielicznym populacjom zagrożonych gatunków. Planowane powiększenie rezerwatu wpisuje się także w sposób pojmowania ochrony przyrody przez jego patrona – prof. Zygmunta Czubińskiego, urodzonego w Kielcach wybitnego botanika i zasłużonego teoretyka i praktyka polskiej ochrony przyrody, którego dorobek ukształtował także mnie i wiele innych osób studiujących w Poznaniu, gdzie pamięć	---	Treścią pisma jest rozbudowana opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”. Nie zawiera ona postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.

		profesora i jego dokonań była i pozostaje żywa.		
6.	Osoba fizyczna Arkadiusz M.	Jako mieszkaniec Cisowa mam szereg uwag i negatywnie odnoszę się do projektu powiększenia Rezerwatu Cisów. Większość użytych przez Wnioskodawców argumentów w projekcie zarządzenia w sprawie Rezerwatu Cisów jest słuszna i zgodna ze stanem faktycznym, ale dowodzi ona głównie tego, że prowadzona dotychczas na tym obszarze gospodarka leśna, przez pokolenia leśników, wykonywana jest w sposób właściwy i zapewnia trwałość i różnorodność tych drzewostanów. Lasy te objęte są już ochroną, ponieważ znajdują się w Obszarze Natura 2000 „Lasy Cisowsko-Orłowińskie” oraz wyznaczone są cenne siedliska przyrodnicze, a wszelkie działania gospodarki leśnej uwzględniają wymogi z tym związane. Dalsze utrzymanie bioróżnorodności i trwałości tych siedlisk wymaga aktywnego działania w kierunku popierania pewnych zjawisk przyrodniczych a ograniczanie innych. Nałożenie dodatkowych obostrzeń, jakie pociąga za sobą objęcie tego obszaru ochroną rezerwatową i zaprzestanie racjonalnej gospodarki leśnej, doprowadzi do zniweczenia pracy pokoleń leśników. Nieprawdą jest fakt, że na wspomnianym obszarze nie ma wiekowych drzew oraz drewna martwego, ponieważ podczas prowadzonych zabiegów gospodarczych, pozostawiane są one jako drzewa ekologiczne, które pozostaną do naturalnej śmierci oraz pozostawiane jest drewno martwe stojące i leżące. Ochrona bierna pociągnie za sobą powstanie bardzo dużej ilości martwych i obumierających drzew, które będą stanowić realne zagrożenie dla bezpieczeństwa osób poruszających się po lesie. Wiele badań naukowych dowodzi, że objęcie obszaru ochroną bierną prowadzi często po latach do zaniku lub zubożenia obiektu ochrony. Nowoczesne podejście do ochrony przyrody, przy obecnym szybkim tempie obserwowanych zmian klimatycznych, powinno raczej wyprzedzać pewne procesy dla zachowania bogactwa i różnorodności tego obszaru, a nie je powstrzymywać. Ponadto w projekcie nie uwzględnione zostały potrzeby lokalnej społeczności, która od pokoleń korzysta z okolicznych lasów w celach rekreacyjnych oraz zbierając w nim grzyby, owoce runa leśnego i zaopatrując się w drewno. Obszar ten ma dla nas ważne znaczenie historyczne i patriotyczne związane ze stacjonowaniem	nie uwzględniono	Pismo przesłane przez osobę zgłaszającą uwagi stanowi negatywną opinię w przedmiocie wprowadzenia zmian w zarządzeniu w sprawie rezerwatu „Cisów”, czyli uznać można, że pismo to wnosi o nie powiększanie tego rezerwatu i nie tworzenie jego otuliny.. Do zgłoszonych uwag dotyczących ochrony przyrody i gospodarki leśnej, a także relacji: ochrona w formie rezerwatu przyrody/ochrona w ramach sieci Natura 2000, odniesiono się w pozycji Lp. 1 – kolumna 5 niniejszej tabeli. Również pismo Klubu Przyrodników (pozycja Lp. 2 – kolumna 3 niniejszej tabeli) zawiera szereg wyjaśnień w tym zakresie. Zawarte w piśmie stwierdzenie, że [cyt.] <i>prowadzona dotychczas na tym obszarze gospodarka leśna, przez pokolenia leśników, wykonywana jest w sposób właściwy i zapewnia trwałość i różnorodność tych drzewostanów jest oczywiście zgodne z rzeczywistością</i>, jednak wyjaśnić należy, że racjonalna gospodarka leśna której celem jest zapewnienie trwałości (a właściwie ciągłości produkcyjnej) drzewostanów, nie przekłada się na utrzymanie właściwej danemu ekosystemowi różnorodności biologicznej na wszystkich jej poziomach, a ta różnorodność jest głównym celem ochrony przyrody. Kształtowana spontanicznymi procesami obfitość i ciągła „podaż” zamierających i martwych drzew w różnych formach i fazach rozkładu, jest podstawą utrzymywania się właściwej danemu ekosystemowi leśnemu różnorodności biologicznej, czyli głównego celu ochrony przyrody. Zawarta w piśmie osoby zgłaszającej uwagę informacja o tym, że na przedmiotowym obszarze występują wiekowe drzewa i martwe drewno (stojące i leżące) jest oczywiście prawdziwa, ale jak sam autor uwagi słusznie zaznacza, wprowadzenie biernej ochrony rezerwatowej skutkuje pojawieniem się bardzo dużej ilości martwych i zamierających drzew – wskazuje to jednoznacznie na aktualnie daleki od naturalnego stan struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanu na przedmiotowym obszarze. Wprowadzenie ochrony uruchomi procesy renaturalizacyjne w tym zakresie a jednocześnie pozwoli na obserwację spontanicznych adaptacji biocenozy do czynników zewnętrznych, w tym zmian klimatycznych – przewidzieć w jakim

		oddziałów partyzanckich oraz powstańczych. Objęcie tego obszaru ochroną rezerwatową może skutkować brakiem zrozumienia, narastaniem konfliktów i nieprzestrzeganiem obostrzeń.		kierunku i w jakim tempie zachodzić będą wywołane tymi czynnikami procesy w ekosystemach się po prostu nie da, więc tym bardziej niemożliwe jest ich „wyprzedzanie”. Nie jest więc prawdą, że nowoczesne podejście do ochrony przyrody polega zawsze na stosowaniu ochrony czynnej. W lasach jakie występują w rezerwacie, zarówno w pierwotnych granicach, jak i po powiększeniu, najskuteczniejszym sposobem ochrony naturalnej leśnej bioróżnorodności jest ochrona bierna, czego dowodzą liczne obserwacje (także w rezerwacie „Cisów” w dotychczasowych granicach), a także publikowane wyniki badań naukowych dotyczących tego i innych miejsc. Nie jest prawdą, że w projekcie zarządzenia powiększającego rezerwat nie uwzględniono potrzeb społecznych. Odnosząca się do tego zagadnienia informacja, zawarta jest w uzasadnieniu do zarządzenia, a dodatkowe wyjaśnienie wątpliwości z tym związanych, znajduje się w pozycji Lp. 4 – kolumna 5 niniejszej tabeli. Biorąc powyższe pod uwagę, wniosku o nie powiększanie rezerwatu nie uwzględniono.
7.	Stowarzyszenie Przyrodników Ostoja	W pełni popieramy projekt zarządzenia zmieniającego zarządzenie ws. rezerwatu przyrody „Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego” dot. jego poszerzenia. Zaproponowany obszar w pełni zasługuje na ochronę rezerwatową w reżimie ochrony biernej. Zabezpiecza on bowiem jedne z kluczowych i najlepiej zachowanych zbiorowisk roślinnych występujących w Górach Świętokrzyskich, mianowicie żyzne buczyny karpackie Dentario glandulosae-Fagetum. W dużej części proponowanego obszaru rezerwatu zespół ten reprezentowany jest przez podzespół czosnkowy z czosnkiem niedźwiedzim Allium ursinum. Niezwykle interesujący jest fakt występowania tutaj żywca dziewięciolistnego Dentaria enneaphylos, który jest gatunkiem charakterystycznym dla żyznych buczyn sudeckich. Jest to swego rodzaju ewenement w skali całego kraju! Lasy bukowe reprezentuje także kwaśna buczyna niżowa Luzulo pilosae-Fagetum. Podobny charakter wykazują także obszary, które niestety nie zostały ujęte w projekcie proponowanego poszerzenia rezerwatu: oddz. 65 (w całości), 68a, b, 69a, 70a, b, 71a, 72a, b. Dlatego też wnosimy o włączenie tych wydzieleń do proponowanego powiększenia rezerwatu	nie uwzględniono	Postulat powiększenia rezerwatu dodatkowo o oddziały/wydzielenia leśne: 65, 68-a,-b, 69-a, 70-a,-b, 71-a, 72-a,-b wykracza znacznie poza przedmiot konsultacji, bowiem konsultacjom poddano projekt odnoszący się do ściśle określonych granic rezerwatu. Odstąpienie na obecnym etapie, od włączenia do ochrony rezerwatowej wskazanych wydzieleń – bez wątplenia bardzo cennych przyrodniczo i zasługujących na ochronę, nie wyklucza możliwości powiększenia rezerwatu w przyszłości. Prócz postulatu powiększenia rezerwatu, treścią pisma jest rozbudowana opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”. Nie zawiera ona innych uwag lub wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.

		„Cisów”. Poza w/w lasami bukowymi znajdują się tutaj także fragmenty sztandarowego zespołu roślinnego dla Gór Świętokrzyskich – wyżynnego jodłowego boru mieszanego Abietetum polonicum, co dodatkowo podwyższa walory przyrodnicze tych miejsc.		
8.	Osoba fizyczna Joanna S.	Projekt zarządzenia zmieniającego zarządzenie ws. rezerwatu przyrody „Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego” dot. jego poszerzenia jest bardzo trafny zabezpieczający jedne z najlepiej zachowanych ekosystemów leśnych w Górach Świętokrzyskich. Zaproponowany obszar w pełni zasługuje na ochronę rezerwatową w reżimie ochrony biernej. Nie mniej jednak wnoszę o włączenie do w/w projektu także całego oddziału 65 leśnictwa Włochy, Nadleśnictwo Daleszyce, gdzie występują żyzne buczyny górskie, kwaśne buczyny niżowe i jedlina polska. Wszystkie te zbiorowiska reprezentują także siedliska przyrodnicze z dyrektywy Siedliskowej UE, kolejno: 9130, 9110 i 91P0. Ze swojej strony proponuje umieszczenie przy jednym z wejść do rezerwatu od strony południowej tablicy z biogramem patrona rezerwatu, prof. Zygmunta Czubińskiego. Kielczanina z pochodzenia, niestrudzonego badacza flory regionalnej oraz mszaków, a także organizatora Ogrodu Botanicznego UAM w Poznaniu. Będzie to doskonałym uzupełnieniem infrastruktury turystycznej, która skupia się na zagadnieniach przyrodniczo-leśnych oraz historycznych (Szlak Wybranieckich).	nie uwzględniono	Postulat powiększenia rezerwatu dodatkowo o oddział 65 leśnictwa Włochy wykracza znacznie poza przedmiot konsultacji, bowiem konsultacjom poddano projekt odnoszący się do ściśle określonych granic rezerwatu. Odstąpienie na obecnym etapie, od włączenia do ochrony rezerwatowej wskazanego oddziału – bez wątplenia bardzo cennego przyrodniczo i zasługującego na ochronę, nie wyklucza możliwości powiększenia rezerwatu w przyszłości. Postulat umieszczenia przy jednym z wejść do rezerwatu od strony południowej tablicy z biogramem patrona rezerwatu, prof. Zygmunta Czubińskiego jest ze wszech miar słuszny i godny poparcia, jednak nie może być zapisany w zarządzeniu. Wskazane byłoby podjęcie powyższej inicjatywy (np. przez grupę zainteresowanych naukowców znających dorobek i zasługi prof. Czubińskiego) – inicjatywę taką RDOŚ w Kielcach z pewnością poprze. Prócz postulatu powiększenia rezerwatu, treścią pisma jest rozbudowana opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”. Nie zawiera ona innych uwag lub wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
9.	Osoba fizyczna Marek B.	Popieram projekt powiększenia rezerwatu „Cisów im. Prof. Zygmunta Czubińskiego” ze względu na duże wartości przyrodnicze tego obszaru.	---	Treścią pisma jest opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”. Nie zawiera ona postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
10.	Osoba fizyczna Sylwia Sz.	Jako osoba korzystająca z walorów przyrodniczych regionu popieram powiększenie rezerwatu „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”. Góry Świętokrzyskie są miejscem wyjątkowym, a ich najcenniejsze fragmenty powinny być chronione nie tylko ze względu na specjalistyczne wartości przyrodnicze, ale także ze względu na krajobraz, edukację i możliwość kontaktu ludzi z przyrodą wysokiej jakości. Rezerwat przyrody nie oznacza zamknięcia lasu przed społeczeństwem, lecz uporządkowanie korzystania z niego w taki	---	Treścią pisma jest rozbudowana opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Osoba zgłaszająca uwagę/opinię podniosła sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć większą powierzchnię, czego jednak nie sformułowała jako wniosku, ze wskazaniem konkretnych oddziałów/wydziałów uznając, że powierzchnia rezerwatu w proponowanych granicach jest do przyjęcia jako „minimum”.

		sposób, aby nie niszczyć tego, co najcenniejsze. Dobrze chronione lasy są także ogromną wartością dla lokalnej społeczności, szkół, turystów i osób szukających kontaktu z naturalnym krajobrazem. Projekt popieram jako minimum i uważam, że wyznaczenie otuliny jest konieczne. Jeżeli rezerwat ma pełnić funkcje przyrodnicze, naukowe i dydaktyczne, nie może być otoczony strefą intensywnych oddziaływań, które będą obniżać jego wartość. Dlatego postuluję utrzymanie otuliny oraz rozważenie jej powiększenia tam, gdzie graniczy ona z fragmentami lasów o wysokim stopniu naturalności.		Pismo nie zawiera jednak postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
11.	Osoba fizyczna Alan W.	Wyrażam zdecydowane poparcie dla projektu powiększenia rezerwatu „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”. Rezerwat został powołany dla ochrony fragmentu lasu mieszanego o charakterze pierwotnym w Górach Świętokrzyskich, a obecnie proponowane powiększenie stanowi logiczne i potrzebne rozwinięcie tej ochrony. Cenne lasy nie kończą się administracyjnie na dotychczasowej granicy rezerwatu. Projektowany cel ochrony bardzo dobrze oddaje istotę rezerwatu: nie chodzi o prowadzenie lasu według celów gospodarczych, ale o zachowanie ekosystemów, które funkcjonują dzięki naturalnym procesom. W takich miejscach szczególnie ważne są starzenie się drzewostanów, zamieranie drzew, obecność martwego drewna, naturalne odnowienie oraz różnorodność roślin, zwierząt i grzybów. Popieram projekt jako minimum, ale postuluję powiększenie rezerwatu w większym zakresie, zbliżonym do pełnej propozycji wskazanej na tzw. Shadow List. Jeżeli dostępne dane i wizje terenowe potwierdzają wartość także szerszego obszaru, to powinien on zostać objęty ochroną rezerwatową albo co najmniej silniej zabezpieczony przez odpowiednio szeroką otulinę.	nie uwzględniono	Postulat powiększenia rezerwatu dodatkowo o obszar zbliżonym do pełnej propozycji wskazanej na tzw. Shadow List wykracza znacznie poza przedmiot konsultacji, bowiem konsultacjom poddano projekt odnoszący się do ściśle określonych granic rezerwatu. Odstąpienie na obecnym etapie, od włączenia do ochrony rezerwatowej wskazanego obszaru – bez wątplenia także cennego przyrodniczo i zasługującego na ochronę, nie wyklucza możliwości powiększenia rezerwatu w przyszłości. Prócz postulatu powiększenia rezerwatu, treścią pisma jest rozbudowana opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Nie zawiera ona innych uwag lub wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
12.	Osoba fizyczna Dawid P.	Popieram projekt powiększenia rezerwatu „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”. Imię profesora Zygmunta Czubińskiego, wybitnego botanika i badacza roślinności, zobowiązuje do wysokiego standardu ochrony przyrody. Powiększenie rezerwatu jest zgodne z duchem ochrony najcenniejszych fragmentów przyrody dla celów naukowych, dydaktycznych i przyrodniczych.	---	Treścią pisma jest opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Osoba zgłaszająca uwagę/opinię podniosła sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć większą powierzchnię, czego jednak nie sformułowała jako wniosku, ze wskazaniem konkretnych oddziałów/wydziałów.

		Rezerwat ten nie powinien być traktowany wyłącznie jako obiekt historycznie ustanowiony w dawnych granicach. Wiedza przyrodnicza rozwija się, a wraz z nią powinny być aktualizowane granice ochrony tak, aby odpowiadały rzeczywistemu zasięgowi wartości przyrodniczych. Projektowane powiększenie jest więc uzasadnioną korektą wcześniejszego, zbyt wąskiego ujęcia. Wnoszę o rozważenie dalszego powiększenia rezerwatu zgodnie z rozpoznaniem przyrodniczym oraz o zachowanie otuliny. Ochrona imienia patrona rezerwatu powinna oznaczać nie tylko symboliczne upamiętnienie, ale realną ochronę najlepiej zachowanych lasów.		Pismo nie zawiera więc postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
13.	Osoba fizyczna Katarzyna W.	Popieram projekt zarządzenia zmieniającego w sprawie rezerwatu przyrody „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”. Uważam, że powiększenie rezerwatu jest działaniem potrzebnym i uzasadnionym, ponieważ obejmuje ochroną obszar cenny przyrodniczo, bezpośrednio związany z dotychczasowym rezerwatem i jego wartościami. Szczególnie ważne jest to, że projektowany cel ochrony akcentuje zachowanie, a w miejscach przekształconych odtworzenie, ekosystemów leśnych o cechach naturalnych, kształtowanych przez spontaniczne procesy przyrodnicze. Projekt należy traktować jako absolutne minimum konieczne do zabezpieczenia najważniejszych wartości tego obszaru. W Górach Świętokrzyskich zachowane fragmenty lasów o charakterze naturalnym i puszczańskim są dobrem rzadkim, którego nie da się łatwo odtworzyć po utracie. Ochrona takich miejsc nie powinna być odkładana ani ograniczana wyłącznie do najmniejszego możliwego wariantu. Jednocześnie wnoszę o dalsze zwiększenie powierzchni rezerwatu oraz utrzymanie i, jeżeli będzie to możliwe, poszerzenie otuliny. Skoro dokumentacja wskazuje, że pierwotnie rozważano większy obszar, a teren ujęty w propozycji powiększenia wykazuje wysoką wartość przyrodniczą, należy przyjąć rozwiązanie możliwie najpełniej zabezpieczające ciągłość procesów ekologicznych, a nie tylko wariant kompromisowy.	---	Treścią pisma jest opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Osoba zgłaszająca uwagę/opinię podniosła sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć większą powierzchnię, czego jednak nie sformułowała jako wniosku, ze wskazaniem konkretnych oddziałów/wydziałów uznając, że powierzchnia rezerwatu w proponowanych granicach jest do przyjęcia jako absolutne minimum. Pismo nie zawiera więc postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
14.	Osoby fizyczne Elżbieta i Paweł Sz.	Popieramy projekt powiększenia rezerwatu przyrody „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”. Objęcie skuteczniejszą ochroną kolejnych fragmentów tego kompleksu leśnego jest działaniem potrzebnym, ponieważ mamy do czynienia z obszarem o wysokiej wartości	---	Treścią pisma jest opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Osoby zgłaszające uwagę/opinię podniosły sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien

		przyrodniczej, którego znaczenie wykracza poza lokalny kontekst. Lasy o cechach naturalnych, zachowujące ciągłość procesów ekologicznych, należą dziś do zasobów szczególnie cennych i coraz rzadszych. W naszej ocenie projekt należy przyjąć co najmniej w zaproponowanym kształcie. Rezerwat powinien chronić nie tylko same drzewostany, ale także naturalne odnowienie, martwe drewno, stare drzewa, siedliska gatunków chronionych oraz relacje zachodzące między poszczególnymi elementami ekosystemu. To właśnie te procesy decydują o wyjątkowości tego miejsca i uzasadniają ochronę rezerwatową. Jednocześnie wnosimy o rozważenie dalszego powiększenia rezerwatu oraz utrzymanie możliwie szerokiej otuliny. Ochrona przyrody nie powinna ograniczać się do najmniejszego dopuszczalnego wariantu, jeżeli dostępna wiedza wskazuje na wartości przyrodnicze także poza projektowaną granicą. Decyzja o powiększeniu rezerwatu jest decyzją na przyszłość - dla kolejnych pokoleń, dla zachowania bioróżnorodności i dla bezpieczeństwa przyrodniczego regionu.		mieć większą powierzchnię, czego jednak nie sformułowały jako wniosku, ze wskazaniem konkretnych oddziałów/wydziałów. Pismo nie zawiera więc postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
15.	Osoba fizyczna Gabriel L.	Popieram projekt zmiany zarządzenia dotyczącego rezerwatu przyrody „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”, obejmujący powiększenie jego powierzchni oraz wyznaczenie otuliny. Jest to potrzebny krok, który pozwoli skuteczniej chronić lasy o cechach naturalnych, będące ostoją wielu cennych gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz miejscem, gdzie zachodzą naturalne procesy przyrodnicze. Szczególnie ważne jest zachowanie ochrony całego, spójnego kompleksu leśnego, a nie tylko jego najcenniejszych fragmentów. Istotnym elementem projektu jest również otulina, która ograniczy negatywny wpływ działalności prowadzonej poza granicami rezerwatu i zwiększy skuteczność jego ochrony. Uważam, że przedstawiony projekt stanowi rozsądny kompromis i jednocześnie niezbędne minimum działań ochronnych. Wnoszę o jego przyjęcie bez ograniczania powierzchni rezerwatu i bez rezygnacji z otuliny. Jednocześnie warto rozważyć objęcie ochroną większego obszaru tam, gdzie potwierdzają to dostępne dane przyrodnicze. Ochrona tych lasów ma znaczenie nie tylko dla zachowania bioróżnorodności, ale także dla zwiększenia retencji wody i odporności ekosystemów na skutki suszy oraz zmian klimatu.	---	Treścią pisma jest opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Osoba zgłaszająca uwagę/opinię podniosła sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć większą powierzchnię, czego jednak nie sformułowała jako wniosku, ze wskazaniem konkretnych oddziałów/wydziałów. Pismo nie zawiera więc postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.

16.	Osoba fizyczna Sylvia K.	Popieram projekt powiększenia rezerwatu „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”. Jest to decyzja potrzebna, dobrze uzasadniona i zgodna z interesem społecznym. Ochrona lasów o cechach naturalnych w Górach Świętokrzyskich powinna być jednym z priorytetów polityki ochrony przyrody. Nie zgadzam się z podejściem, w którym ochrona rezerwatowa jest traktowana jako przeszkoda. Rezerwaty zajmują niewielką część powierzchni lasów, a ich znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, wody, gleby i krajobrazu jest nieproporcjonalnie duże. Takie miejsca powinny być wyłączane spod zwykłej logiki produkcyjnej. Projekt popieram jako minimum i wnoszę o jego przyjęcie bez ograniczania powierzchni oraz bez rezygnacji z otuliny. Jeżeli w toku dalszych analiz możliwe będzie powiększenie rezerwatu o kolejne cenne przyrodniczo fragmenty, należy taki wariant przyjąć. W ochronie przyrody lepiej zabezpieczyć cały funkcjonalny układ leśny niż po latach żałować utraconych wartości.	---	Treścią pisma jest opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Osoba zgłaszająca uwagę/opinię podniosła sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć większą powierzchnię, czego jednak nie sformułowała jako wniosku, ze wskazaniem konkretnych oddziałów/wydziałów. Pismo nie zawiera więc postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
17.	Osoba fizyczna Rafał K.	Popieram projekt zarządzenia, w tym szczególnie wyznaczenie otuliny rezerwatu. Uważam, że otulina jest potrzebna, ponieważ nawet najlepiej chroniony rezerwat może tracić swoje wartości, jeżeli jego bezpośrednie sąsiedztwo będzie poddawane silnym oddziaływaniom zewnętrznym. Otulina nie jest rezerwatem i nie oznacza automatycznego wyłączenia wszystkich działań gospodarczych. Jej funkcją jest zabezpieczenie rezerwatu przed zagrożeniami, które mogą wynikać z sąsiedztwa. Dlatego sprzeciw wobec samego faktu ustanowienia otuliny uważam za nieuzasadniony. Projekt popieram jako minimum. Wnoszę o utrzymanie otuliny w pełnym proponowanym zakresie, a tam, gdzie przemawiają za tym dane przyrodnicze i funkcjonalne powiązania siedlisk, także o jej poszerzenie. Rezerwat bez odpowiedniej strefy buforowej byłby chroniony słabiej.	---	Treścią pisma jest opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny, co jest szczególnie podkreślone. Pismo nie zawiera postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
18.	Osoba fizyczna Jacek B.	Popieram projekt zarządzenia, ponieważ ochrona najcenniejszych lasów jest ważnym interesem publicznym. Lasy o cechach naturalnych są dobrem wspólnym i powinny być zachowane dla obecnych oraz przyszłych pokoleń. W czasach kryzysu klimatycznego i utraty różnorodności biologicznej powiększanie rezerwatów nie jest luksusem, lecz	---	Treścią pisma jest opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Osoba zgłaszająca uwagę/opinię podniosła sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć większą powierzchnię, czego jednak nie sformułowała jako wniosku, ze

		koniecznością. Rezerwaty chronią nie tylko drzewa, ale cały układ przyrodniczy: glebę, wodę, grzyby, rośliny, zwierzęta, martwe drewno, mikroklimat i procesy ekologiczne. Projekt popieram jako minimum. Wnoszę o zwiększenie powierzchni rezerwatu oraz utrzymanie otuliny w możliwie szerokim zakresie, ponieważ tylko większe, spójne obszary chronione dają realną szansę na zachowanie naturalnych procesów. Ochrona zbyt wąskiego fragmentu może okazać się niewystarczająca w dłuższej perspektywie.		wskazaniem konkretnych oddziałów/wydziałów. Pismo nie zawiera więc postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
19.	Osoba fizyczna Wioletta Ł.	Popieram projekt powiększenia rezerwatu i wyznaczenia otuliny. Z punktu widzenia mieszkanki regionu ważne jest, aby najcenniejsze lasy były jasno wskazane i skutecznie chronione. Rezerwat daje taką czytelność - wiadomo, że w tym miejscu najważniejsza jest przyroda. Uważam, że projekt nie jest nadmierny. Przeciwnie, jest umiarkowany, ponieważ uwzględnia tylko część większego obszaru wcześniej wskazywanego jako cenny przyrodniczo. Dlatego argumenty o zbyt dużym zakresie ochrony nie przekonują mnie, zwłaszcza jeśli nie są poparte analizą przyrodniczą. Popieram projekt jako minimum i uważam, że otulina powinna zostać utrzymana. Jej celem nie jest blokowanie wszelkiej działalności w sąsiedztwie rezerwatu, ale zabezpieczenie go przed potencjalnymi zagrożeniami zewnętrznymi. To rozwiązanie racjonalne i proporcjonalne.	---	Treścią pisma jest opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Pismo nie zawiera postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
20.	Osoba fizyczna Krzysztof K.	Popieram powiększenie rezerwatu przyrody „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Jest to działanie uzasadnione wysokimi wartościami przyrodniczymi obszaru. Chodzi też o ochronę lasów o cechach naturalnych. Proszę o przyjęcie projektu zmiany stosownego rozporządzenia bez ograniczania powierzchni rezerwatu i bez rezygnacji z otuliny, a nawet rozważenie dalszego zwiększenia powierzchni rezerwatu i otuliny.	---	Treścią pisma jest opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Osoba zgłaszająca uwagę/opinię podniosła sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć większą powierzchnię, czego jednak nie sformułowała jako wniosku, ze wskazaniem konkretnych oddziałów/wydziałów. Pismo nie zawiera więc postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
21.	Osoba fizyczna Piotr W.	Popieram inicjatywę powiększenia rezerwatu przyrody „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”. Lasy Cisowsko-Orłowińskie (w tym tereny leśne przyległe do rezerwatu) należą do najcenniejszych pod względem przyrodniczym kompleksów leśnych w woj. świętokrzyskim.	---	Treścią pisma jest opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”. Pismo nie zawiera postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
22.	Osoba fizyczna Marta K.	Wnoszę o przyjęcie projektu zarządzenia zmieniającego w sprawie rezerwatu przyrody „Cisów im. prof. Zygmunta	---	Treścią pisma jest rozbudowana opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w

		Czubińskiego”. Przedstawiony projekt znajduje oparcie w art. 13 ustawy o ochronie przyrody, zgodnie z którym rezerwat przyrody obejmuje m.in. obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, siedliska przyrodnicze oraz siedliska roślin, zwierząt i grzybów wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi lub krajobrazowymi. Za szczególnie istotne uznają rozszerzenie celu ochrony rezerwatu w sposób obejmujący ekosystemy leśne o cechach naturalnych oraz gatunki roślin, zwierząt i grzybów, w tym gatunki rzadkie i chronione. Tak sformułowany cel jest adekwatny do przedmiotu ochrony i odpowiada współczesnemu rozumieniu ochrony rezerwatowej, która powinna zabezpieczać nie tylko wybrane gatunki, ale również procesy ekologiczne. Jednocześnie wnoszę o ponowną analizę możliwości objęcia ochroną rezerwatową większego obszaru, w szczególności terenów wskazywanych wcześniej jako cenne przyrodniczo, oraz o zachowanie szerokiej otuliny. Skoro otulina nie jest samodzielną formą ochrony przyrody, lecz instrumentem zabezpieczającym rezerwat przed oddziaływaniami zewnętrznymi, jej ustanowienie jest rozwiązaniem racjonalnym i koniecznym.		sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Osoba zgłaszająca uwagę/opinię podniosła sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć większą powierzchnię, czego jednak nie sformułowała jako wniosku, ze wskazaniem konkretnych oddziałów/wydziałów. Pismo nie zawiera więc postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
23.	Osoba fizyczna Augustyn M.	Wyrażam poparcie dla powiększenia rezerwatu „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego” oraz wyznaczenia jego otuliny. W mojej ocenie ochrona takich lasów ma znaczenie nie tylko przyrodnicze, ale również społeczne, ponieważ lasy o naturalnym charakterze stabilizują stosunki wodne, ograniczają skutki suszy i łagodzą lokalne skutki zmian klimatycznych. W dobie coraz częstszych susz, gwałtownych opadów i upałów nie można patrzeć na las wyłącznie przez pryzmat surowca drzewnego. Fragmenty lasów naturalnych i półnaturalnych pełnią funkcję bezpieczeństwa: zatrzymują wodę, chronią glebę, wspierają różnorodność biologiczną i poprawiają odporność całego krajobrazu. Projekt popieram jako niezbędne minimum, ale wnoszę o zwiększenie zarówno powierzchni rezerwatu, jak i otuliny. Otulina jest szczególnie ważna, ponieważ chroni rezerwat przed presją zewnętrzną i pozwala uniknąć sytuacji, w której najcenniejszy obszar zostanie formalnie zabezpieczony, ale jego bezpośrednie sąsiedztwo nadal będzie narażone na działania osłabiające funkcje ochronne rezerwatu.	---	Treścią pisma jest opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Osoba zgłaszająca uwagę/opinię podniosła sprawę wielkości rezerwatu i jego otuliny, postulując powiększenie ich powierzchni, czego jednak nie sformułowała jako wniosku, ze wskazaniem konkretnych oddziałów/wydziałów. Pismo nie zawiera więc postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.

24.	Osoba fizyczna Joanna P.	W pełni popieram przyjęcie zarządzenia zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”, dotyczące powiększenia rezerwatu oraz wyznaczenia jego otuliny. Przedstawione rozwiązania pozwolą na skuteczniejszą ochronę cennych siedlisk i gatunków, w tym reliktowych gatunków puszczańskich, oraz na zachowanie procesów przyrodniczych zachodzących na tym obszarze. Obecna powierzchnia rezerwatu jest zbyt mała by skutecznie chronić ekosystemy leśne. Powiększenie granic rezerwatu zwiększy spójność chronionych ekosystemów, natomiast ustanowienie otuliny ograniczy wpływ czynników zewnętrznych na przedmiot jego ochrony.	---	Treścią pisma jest opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Osoba zgłaszająca uwagę/opinię podniosła sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć większą powierzchnię, czego jednak nie sformułowała jako wniosku, ze wskazaniem konkretnych oddziałów/wydziałów. Pismo nie zawiera więc postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
25.	Towarzystwo Badań i Ochrony Przyrody	Popieramy projekt zarządzenia zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”, w zakresie jego powiększenia i wyznaczenia otuliny wokół rezerwatu. Jako organizacja wnioskująca o powiększenie rezerwatu, przedstawiliśmy dokumentację uzasadniającą objęcie ochroną obszaru o wysokich wartościach przyrodniczych i reliktowym puszczańskim charakterze. Jest to miejsce występowania szeregu gatunków rzadkich, zagrożonych chrząszczy, ptaków, roślin i grzybów. Dla ich zachowania konieczna jest ochrona naturalnych, nie zakłóconych działaniami gospodarczymi, procesów, które prowadzą do zwiększenia zasobów i różnorodności kluczowych mikrosiedlisk. Obecna powierzchnia rezerwatu (ok. 40 ha) jest niewystarczająca dla zachowania ciągłości występowania najcenniejszych siedlisk i gatunków tworzących reliktową biocenozę puszczańską. Procesy naturalnej dynamiki ekosystemu potrzebują odpowiedniej powierzchni, by mimo ich zachodzenia, cały obiekt miał szansę na pozostawanie w stanie dynamicznej trwałości. Przedstawiona w projekcie zarządzenia powierzchnia powiększenia rezerwatu jest znacznie mniejsza niż wstępna koncepcja jego powiększenia z Shadow List. Jest to rozwiązanie kompromisowe, uwzględniające negatywną opinię zarządcy terenu i potrzeby ochrony przyrody.	---	Treścią pisma jest rozbudowana opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Osoba zgłaszająca uwagę/opinię podniosła sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć większą powierzchnię, akceptując jednak powierzchnię określoną zarządzeniem jako rozwiązanie kompromisowe, [cyt.] <i>uwzględniające negatywną opinię zarządcy terenu i potrzeby ochrony przyrody</i> . Pismo nie zawiera postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
26.	Osoba fizyczna Łukasz M.	Popieram projekt powiększenia rezerwatu wg. propozycji RDOŚ. Rezerwat w obecnych granicach stanowi istotne refugium gatunków o charakterze puszczańskim, jednak obejmuje zbyt mały teren, aby zapewnić ciągłość czasowo-przestrzenną podaży drzew starych,	---	Treścią pisma jest opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”. Osoba zgłaszająca uwagę/opinię podniosła sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć większą powierzchnię, akceptując

		obumierających oraz martwego drewna. Propozycja powiększenia o 170 ha zamiast 366 ha (wg. propozycji z Shadow List) jest rozwiązaniem kompromisowym pozwalającej na zachowanie odpowiednio dużej, zwartej powierzchni poddanej ochronie i pozostawienie w użytkowaniu gospodarczym pozostałego terenu.		jednak powierzchnię określoną zarządzeniem jako rozwiązanie kompromisowe. Pismo nie zawiera postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
27.	Osoba fizyczna Agnieszka Ś.	Wyrażam poparcie dla projektu powiększenia rezerwatu „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”. Uważam, że zaproponowane zmiany są zasadne, ponieważ wzmacniają ochronę obszaru, który powinien być traktowany jako większa całość przyrodnicza, a nie jako zbiór oderwanych od siebie fragmentów lasu. W przypadku ekosystemów leśnych szczególnie ważna jest ciągłość przestrzenna i możliwość swobodnego przebiegu naturalnych procesów. Rezerwat przyrody powinien obejmować taki obszar, który realnie zabezpiecza przedmiot ochrony. Zbyt wąsko wyznaczone granice mogą prowadzić do osłabienia funkcji ochronnych, zwłaszcza gdy cenne siedliska, drzewostany i powiązania ekologiczne znajdują się również w sąsiedztwie projektowanego rezerwatu. Dlatego samo formalne powiększenie jest ważne, ale równie istotne jest, aby nie zatrzymać się na wariancie minimalnym, jeśli dane terenowe uzasadniają szerszą ochronę. Popieram projekt jako minimum i wnoszę o dalszą analizę możliwości zwiększenia powierzchni rezerwatu oraz jego otuliny. Większy, bardziej zwarty i lepiej zabezpieczony obszar chroniony będzie skuteczniej pełnił funkcje przyrodnicze, naukowe, krajobrazowe i klimatyczne. Takie podejście lepiej odpowiada rzeczywistemu funkcjonowaniu lasu jako żywego ekosystemu.	---	Treścią pisma jest rozbudowana opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Osoba zgłaszająca uwagę/opinię podniosła sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć większą powierzchnię, czego jednak nie sformułowała jako wniosku, ze wskazaniem konkretnych oddziałów/wydziałów. Pismo nie zawiera więc postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
28.	Osoba fizyczna Paweł K.	Popieram projekt powiększenia rezerwatu. Jest to krok w dobrym kierunku i realne wzmocnienie ochrony rezerwatu, który dotychczas obejmował jedynie niewielki fragment cennych przyrodniczo lasów. Jednocześnie należy jasno zaznaczyć, że projektowany zakres powiększenia ma charakter kompromisowy. Dokumentacja wskazuje, że wcześniej rozważano znacznie większy obszar rekomendowany do ochrony rezerwatowej, a obecnie procedowany wariant jest mniejszy od pełnej propozycji wynikającej ze „Shadow List”. Z tego powodu projekt popieram jako minimum i wnoszę o dalsze zwiększenie	nie uwzględniono	Postulat powiększenia rezerwatu dodatkowo o obszar zbliżonym do pełnej propozycji wskazanej na tzw. Shadow List oraz powiększenia otuliny rezerwatu, wykracza znacznie poza przedmiot konsultacji, bowiem konsultacjom poddano projekt odnoszący się do ściśle określonych granic rezerwatu i jego otuliny. Odstąpienie na obecnym etapie, od włączenia do ochrony rezerwatowej wskazanego w Shadow List obszaru – bez wątplenia także cennego przyrodniczo i zasługującego na ochronę, nie wyklucza możliwości powiększenia rezerwatu w przyszłości. Prócz postulatu powiększenia rezerwatu, treścią pisma jest opinia popierająca

		powierzchni rezerwatu, jeżeli tylko potwierdzają to dane przyrodnicze. Wnoszę również o pozostawienie otuliny jako niezbędnego narzędzia zabezpieczenia rezerwatu przed presją zewnętrzną. Rezerwat bez otuliny byłby bardziej narażony na negatywne oddziaływania z sąsiedztwa.		procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Nie zawiera ona innych uwag lub wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
29.	Osoba fizyczna Grzegorz B.	Popieram projekt powiększenia rezerwatu. Szczególnie istotne jest to, że w uzasadnieniu zwrócono uwagę na potrzebę ochrony reliktovej, puszczańskiej biocenozy, kształtowanej i utrzymywanej przez naturalne, dynamiczne procesy. Takie ujęcie pokazuje, że przedmiotem ochrony nie jest pojedynczy drzewostan, ale cały układ ekologiczny. Wartości takich lasów nie można mierzyć wyłącznie wiekiem drzew albo bieżącą zasobnością drewna. O ich znaczeniu decyduje ciągłość siedlisk, złożoność struktury, obecność martwego drewna, nisze ekologiczne oraz gatunków związanych z lasami o wysokim stopniu naturalności. Rezerwat jest właściwą formą ochrony dla takich miejsc, ponieważ pozwala zachować procesy, których nie da się zastąpić zabiegami gospodarczymi. Uważam jednak, że projekt powinien być traktowany jako wariant minimalny. Postuluję zwiększenie powierzchni rezerwatu oraz utrzymanie szerokiej otuliny obejmującej tereny cenne przyrodniczo, które nie znalazły się w obecnym projekcie granic rezerwatu. Fragmentaryczna ochrona może okazać się niewystarczająca dla zachowania całego układu przyrodniczego.	---	Treścią pisma jest opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Osoba zgłaszająca uwagę/opinię podniosła sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć większą powierzchnię, akceptując jednak powierzchnię określoną zarządzeniem jako [cyt.] <i>wariant minimalny</i>. Pismo nie zawiera postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
30.	Osoba fizyczna Magdalena W.	Ustanowienie większego rezerwatu jest potrzebne, ponieważ lasy o cechach naturalnych powinny być chronione przed presją wynikającą z użytkowania gospodarczego. W rezerwacie podstawowym celem powinno być zachowanie przyrody, a nie produkcja drewna. Z uzasadnienia wynika, że Lasy Państwowe akceptowały jedynie znacznie mniejsze powiększenie, nie przedstawiając przy tym przyrodniczego uzasadnienia dla ograniczenia powierzchni. Z punktu widzenia uczestnika konsultacji społecznych uważam, że o granicach rezerwatu powinny decydować wartości przyrodnicze, a nie wygoda prowadzenia gospodarki leśnej. Obecny projekt popieram jako minimum. Wnoszę o zwiększenie powierzchni rezerwatu i otuliny, tak aby objąć ochroną cały funkcjonalnie powiązany obszar	---	Treścią pisma jest rozbudowana opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Osoba zgłaszająca uwagę/opinię podniosła sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć większą powierzchnię, czego jednak nie sformułowała jako wniosku, ze wskazaniem konkretnych oddziałów/wydziałów. Pismo nie zawiera więc postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.

		cennych lasów. Kompromis nie powinien oznaczać rezygnacji z ochrony fragmentów, które również spełniają kryteria przyrodnicze dla objęcia ochroną rezerwatową.		
31.	Osoba fizyczna Ryszard W.	Wyrażam poparcie dla projektu powiększenia rezerwatu „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”. Obszary takie mają duże znaczenie naukowe, ponieważ pozwalają obserwować naturalne procesy zachodzące w lasach wyżynnych i porównywać je z lasami użytkowanymi gospodarczo. Szczególnie cenne jest to, że projektowany cel ochrony obejmuje nie tylko zachowanie, ale także odtworzenie ekosystemów leśnych o cechach naturalnych w miejscach przekształconych. To ważne, ponieważ ochrona rezerwatowa może pełnić funkcję nie tylko konserwatorską, ale również regeneracyjną, pozwalającą przyrodzie stopniowo odbudować właściwą strukturę i skład biocenozy. Projekt popieram ale jako wersję minimum. Postuluję zwiększenie powierzchni rezerwatu w oparciu o dostępne dane naukowe, dokumentacje przyrodnicze i wyniki wizji terenowych. Dla celów naukowych i edukacyjnych większy, spójny obszar chroniony ma znacznie większą wartość niż niewielki fragment otoczony lasami poddanymi presji użytkowania.	---	Treścią pisma jest opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”. Osoba zgłaszająca uwagę/opinię podniosła sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć większą powierzchnię, akceptując jednak powierzchnię określoną zarządzeniem jako [cyt.] <i>wersję minimum</i>. Pismo nie zawiera postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
32.	Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot	Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot pozytywnie ocenia kierunek zaproponowanych zmian, w szczególności powiększenie rezerwatu przyrody „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”, aktualizację celu ochrony oraz wyznaczenie otuliny. Jednocześnie podkreślamy, że w naszej ocenie projektowana obecnie wersja zarządzenia stanowi niezbędne minimum ochronne, a nie rozwiązanie docelowo wystarczające z punktu widzenia trwałego zabezpieczenia wartości przyrodniczych tego kompleksu leśnego. Projekt zarządzenia trafnie identyfikuje zasadniczy przedmiot ochrony: ekosystemy leśne o cechach naturalnych, kształtowane i utrzymywane przez spontaniczne procesy, wraz z typowymi dla nich gatunkami roślin, zwierząt i grzybów, w tym gatunkami rzadkimi, chronionymi oraz stanowiącymi komponenty reliktovej biocenozy leśnej. Tak sformułowany cel ochrony odpowiada wartościom przyrodniczym opisanym w uzasadnieniu projektu. Wnosimy o rozszerzenie projektowanej otuliny tak, aby objęła pozostałe fragmenty	---	Treścią pisma jest rozbudowana opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w szczególności w zakresie powiększenia rezerwatu, aktualizacji celu ochrony oraz wyznaczenia otuliny. Podmiot zgłaszający uwagę/opinię podniósł sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć większą powierzchnię, akceptując jednak powierzchnię określoną zarządzeniem jako [cyt.] <i>niezbędne minimum ochronne, a nie rozwiązanie docelowo wystarczające z punktu widzenia trwałego zabezpieczenia wartości przyrodniczych tego kompleksu leśnego</i>. Ponadto w przesłanej opinii szczegółowo została omówiona zasadność wyznaczenia otuliny rezerwatu. Pismo nie zawiera postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.

		obszaru wskazanego w Shadow List Klubu Przyrodników jako cenne przyrodniczo i rekomendowane do ochrony rezerwatuowej, które nie zostały objęte projektowanym powiększeniem rezerwatu. Projekt zarządzenia wskazuje, że pierwotna propozycja powiększenia obejmowała ponad 366 ha, a analizy i wizje terenowe potwierdziły wysokie walory przyrodnicze obszaru proponowanego powiększenia. Skoro na obecnym etapie projekt zakłada włączenie do rezerwatu jedynie części tego obszaru, zasadne jest objęcie pozostałych fragmentów co najmniej funkcją buforową w ramach otuliny. Otulina nie jest formą ochrony przyrody równoważną rezerwatowi i nie oznacza wyłączenia gospodarki leśnej ani automatycznego zakazu użytkowania terenu. Jej celem jest zabezpieczenie rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi. Z tego względu rozszerzenie otuliny jest rozwiązaniem proporcjonalnym, racjonalnym i przyrodniczo koniecznym. Pozwala ono ograniczać ryzyko działań, które mogłyby negatywnie oddziaływać na rezerwat. Lasy bukowo-jodłowe, żyzne buczyny, kwaśne buczyny oraz wyżenne jodłowe bory mieszane są ekosystemami wrażliwymi na zmiany mikroklimatu. Granica rezerwatu sąsiadująca bezpośrednio z powierzchniami, na których mogłyby być prowadzone intensywne działania gospodarcze, naraża wnętrze rezerwatu na efekt brzegowy: wzrost nasłonecznienia, przesuszenie, większą amplitudę temperatur, silniejsze oddziaływanie wiatru oraz zmiany w wilgotności gleby i martwego drewna. Ma to szczególne znaczenie dla gatunków związanych ze starymi, wilgotnymi, cienistymi lasami oraz z rozkładającym się drewnem. W projekcie wskazano m.in. występowanie szeregu gatunków saproksylicznych, w tym zagłębka bruzdkowanego i zgniotka cynobrowego. Są to organizmy zależne od ciągłości mikrosiedlisk, dostępności martwego drewna, stabilnych warunków wilgotnościowych i obecności starych drzew. Wąska lub niepełna otulina nie daje wystarczającej gwarancji utrzymania tych warunków. Dlatego postulujemy, aby otulina obejmowała nie tylko najbliższe sąsiedztwo rezerwatu, lecz także szerszy kompleks leśny pełniący funkcję osłonową, korytarzową i siedliskową. Celem ochrony rezerwatu jest nie tylko zachowanie określonych gatunków, ale		
--	--	---	--	--

		również umożliwienie działania spontanicznych procesów ekologicznych. Procesy te wymagają odpowiedniej skali przestrzennej. Naturalna dynamika lasu, powstawanie luk, starzenie się drzewostanów, zamieranie drzew, akumulacja martwego drewna, odnawianie jodły i buka oraz sukcesja mikrosiedlisk zachodzą w skali większej niż pojedyncze wydzielania leśne. Zbyt mała otulina zwiększa ryzyko izolacji rezerwatu i ograniczenia naturalnej dynamiki do obszaru zbyt małego, aby zapewnić stabilność populacji gatunków najbardziej wymagających. Projekt zarządzenia słusznie wskazuje, że jednym z potencjalnych zagrożeń dla rezerwatu są działania powodujące naruszenie powierzchni gruntu i zmiany stosunków wodnych, w tym budowa lub przebudowa dróg. W przypadku lasów położonych na urozmaiconym terenie, z wąwozami, stokami i okresowymi ciekami, oddziaływania hydrologiczne mogą pochodzić spoza bezpośredniej granicy rezerwatu. Dlatego otulina powinna zostać wyznaczona nie tylko w oparciu o styczność z granicą rezerwatu, lecz także z uwzględnieniem funkcjonalnych powiązań zlewniowych, spływu powierzchniowego, układu wąwozów, źródlisk, cieków okresowych i obszarów retencji leśnej. Pozostawienie poza otuliną fragmentów wpływających na bilans wodny rezerwatu może osłabić skuteczność ochrony, nawet jeżeli sam rezerwat zostanie formalnie powiększony. Z uznaniem przyjmujemy, że projekt zarządzenia przewiduje możliwość udostępnienia rezerwatu wyznaczonymi drogami i ścieżkami, w tym w związku z walorami historycznymi obszaru. Ochrona rezerwatowa nie musi oznaczać całkowitego wyłączenia społecznego dostępu, o ile odbywa się on w sposób kontrolowany i zgodny z celem ochrony.		
33.	Osoba fizyczna Aleksandra D.	Jako mieszkaniec Cisowa wyrażam sprzeciw wobec planowanych zmian. Uważam, że nie uwzględniają one potrzeb mieszkańców, którzy od pokoleń korzystają z tego lasu i są z nim związani. Ufamy leśnikom, którzy od wielu lat dbają o ten las i najlepiej wiedzą, jakie działania są potrzebne, aby zachować jego dobry stan. Dzięki prowadzonej gospodarce leśnej las jest zadbany, bezpieczny i dostępny dla mieszkańców. Obawiam się również, że ograniczenie lub zaprzestanie gospodarki leśnej spowoduje utratę miejsc pracy dla wielu osób i	nie uwzględniono	Pismo przesłane przez osobę zgłaszającą uwagi stanowi negatywną opinię w przedmiocie wprowadzenia zmian w zarządzeniu w sprawie rezerwatu „Cisów”, czyli uznać można, że pismo to wnosi o nie powiększanie tego rezerwatu i nie tworzenie jego otuliny.. Przesłana opinia uzasadniana jest nie uwzględnieniem potrzeb mieszkańców. W opinii tej nie zostało jednak sprecyzowane, o jakie potrzeby mieszkańców i o jakie korzystanie z lasu chodzi, w związku z tym trudno odpowiedzieć na przedstawione

		negatywnie wpłynie na życie naszej lokalnej społeczności. Dlatego uważam, że należy nadal prowadzić odpowiedzialną gospodarkę leśną z poszanowaniem przyrody i potrzeb mieszkańców.		uwagi. Trudno też będzie wykorzystać taką nieprecyzyjną opinię przy opracowywaniu zarządzeń udostępniających rezerwat do takich czy innych rodzajów aktywności społeczeństwa (nadmienić tu należy, że sprawy udostępnienia rezerwatu zostały omówione i/lub wyjaśnione zarówno w uzasadnieniu do przedmiotowego zarządzenia, jak i w niniejszej tabeli, w kolumnie 5, w pozycji Lp. 4). Cieszyć natomiast może zawarta w przesłanym piśmie deklaracja zaufania do leśników prowadzących na zarządzanym przez nich terenie, zarówno działania z zakresu gospodarki leśnej, jak i (także na obszarze rezerwatów) udostępniania lasu społeczeństwu. Obawa, że ograniczenie lub zaprzestanie gospodarki leśnej spowoduje utratę miejsc pracy dla wielu osób i negatywnie wpłynie na życie lokalnej społeczności wydaje się całkiem bezzasadna, bowiem cały obszar rezerwatu nadal pozostaje w zarządzie Lasów Państwowych i będą w nim wykonywane różne prace wynikające choćby z udostępnienia tego obszaru dla turystyki, czy edukacji przyrodniczej (wspomnieć też można, że ponad 90% powierzchni leśnej Nadleśnictwa Daleszyce to lasy gospodarcze, w których prowadzona będzie gospodarka leśna zapewniająca tak jak dotychczas pracę wielu osobom). Biorąc powyższe pod uwagę, sprzeciwu wobec planowanych zmian nie uwzględniono.
34.	Osoba fizyczna Anna W.	Popieram projekt zmiany zarządzenia w sprawie rezerwatu przyrody „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”, obejmujący powiększenie rezerwatu, w tym wyznaczenie jego otuliny. Uważam, że jest to działanie potrzebne i uzasadnione ze względu na wysokie wartości przyrodnicze tego obszaru oraz konieczność skuteczniejszej ochrony lasów o cechach naturalnych. Jest to ważne działanie szczególnie ze względu na pogłębiającą się suszę - lasy naturalne poprawiają retencję wody i są bardziej odporne na suszę. Projekt należy traktować jako minimum konieczne do zabezpieczenia najcenniejszych fragmentów tego kompleksu leśnego. Wnoszę o przyjęcie projektu bez ograniczania powierzchni rezerwatu i bez rezygnacji z otuliny. Jednocześnie postuluję rozważenie dalszego zwiększenia powierzchni rezerwatu i otuliny tam, gdzie potwierdzają to dane przyrodnicze.	---	Treścią pisma jest opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Osoba zgłaszająca uwagę/opinię podniosła sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć większą powierzchnię, czego jednak nie sformułowała jako wniosku, ze wskazaniem konkretnych oddziałów/wydziałów. Pismo nie zawiera więc postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.

35.	Osoba fizyczna Dorota D.	Jako mieszkanka Cisowa wyrażam sprzeciw wobec planowanych zmian. Las od pokoleń jest ważną częścią życia naszej społeczności. To miejsce, z którego korzystamy na co dzień – spacerujemy, zbieramy grzyby i owoce leśne oraz spędzamy czas z rodziną. Obawiam się, że proponowane zmiany mogą negatywnie wpłynąć na życie mieszkańców naszej okolicy. Wiele osób pracuje w zawodach związanych z lasem i utrzymuje z tego swoje rodziny. Ograniczenie tych możliwości może pogorszyć sytuację wielu mieszkańców. Uważam, że przy podejmowaniu takich decyzji powinno się brać pod uwagę nie tylko ochronę przyrody, ale także potrzeby lokalnej społeczności oraz ludzi, którzy od wielu lat są związani z tym miejscem.	nie uwzględniono	Pismo przesłane przez osobę zgłaszającą uwagi stanowi negatywną opinię w przedmiocie wprowadzenia zmian w zarządzeniu w sprawie rezerwatu „Cisów”, czyli uznać można, że pismo to wnosi o nie powiększanie tego rezerwatu i nie tworzenie jego otuliny.. Przesłana opinia uzasadniana jest obawą, że ustanowienie rezerwatu wyłączy lasy tego rezerwatu z udostępnienia dla turystyki, edukacji, czy innych rodzajów aktywności. Obawy te nie znajdują uzasadnienia, co zostało omówione i/lub wyjaśnione zarówno w uzasadnieniu do przedmiotowego zarządzenia, jak i w niniejszej tabeli, m.in. w kolumnie 5, w pozycji Lp. 4). W opinii tej nie zostało także sprecyzowane, które miejsca w oczekiwaniu społecznym powinny być udostępnione dla zbierania grzybów i owoców leśnych, w związku z czym trudno będzie wykorzystać taką opinię przy opracowywaniu zarządzeń udostępniających rezerwat do takich czy innych rodzajów aktywności społeczeństwa Obawa, że zaprzestanie gospodarki leśnej w związku z powiększeniem rezerwatu może negatywnie wpłynąć na życie okolicznych mieszkańców pracujących w zawodach związanych z lasem i utrzymujących z tego swoje rodziny wydaje się całkiem bezzasadna, bowiem cały obszar rezerwatu nadal pozostaje w zarządzie Lasów Państwowych i będą w nim wykonywane różne prace wynikające choćby z udostępnienia tego obszaru dla turystyki, czy edukacji przyrodniczej (wspomnieć też można, że ponad 90% powierzchni leśnej Nadleśnictwa Daleszyce to lasy gospodarcze, w których prowadzona będzie gospodarka leśna zapewniająca tak jak dotychczas pracę wielu osobom). Wspomnieć też należy, że zarówno potrzeby osób przeciwnych obejmowaniu ochroną rezerwatową takich czy innych obszarów i pozostawianiu ich w gospodarczym użytkowaniu przynoszącym różnego rodzaju zyski materialne, jak i potrzeby osób dla których ochrona przyrody (w rezerwatach czy parkach narodowych) stanowi bardzo wysoką wartość niematerialną, są tak samo ważne i godne zaspokajania. Różnica jest tylko w powierzchni obu tych obszarów – za przykład posłużyć może wspomniana wyżej, licząca zaledwie niecałe 10%, objęta (łącznie z planowaną do objęcia) ochroną, powierzchnia leśna Nadleśnictwa Daleszyce.
-----	-----------------------------	---	------------------	--

				Biorąc powyższe pod uwagę, sprzeciwu wobec planowanych zmian nie uwzględniono.
36.	Osoba fizyczna Aleksandra W.	Popieram projekt zmiany zarządzenia w sprawie rezerwatu przyrody „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”, obejmujący powiększenie rezerwatu, w tym wyznaczenie jego otuliny. Uważam, że jest to działanie potrzebne i uzasadnione ze względu na wysokie wartości przyrodnicze tego obszaru oraz konieczność skuteczniejszej ochrony lasów o cechach naturalnych. Jest to ważne działanie szczególnie ze względu na pogłębiającą się suszę – lasy naturalne poprawiają retencje wody i są bardziej odporne na suszę. Projekt należy traktować jako minimum konieczne do zabezpieczenia najcenniejszych fragmentów tego kompleksu leśnego. Wnoszę o przyjęcie projektu bez ograniczania powierzchni rezerwatu i bez rezygnacji z otuliny. Jednocześnie postuluję rozważenie dalszego zwiększenia powierzchni rezerwatu i otuliny tam, gdzie potwierdzają to dane przyrodnicze.	---	Treścią pisma jest opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Osoba zgłaszająca uwagę/opinię podniosła sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć większą powierzchnię, czego jednak nie sformułowała jako wniosku, ze wskazaniem konkretnych oddziałów/wydziałów. Pismo nie zawiera więc postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
37.	Osoba fizyczna Piotr D.	Jako mieszkaniec Cisowa wyrażam sprzeciw wobec planowanych zmian dotyczących naszego lasu. Od wielu pokoleń stanowi on ważną część życia lokalnej społeczności. Jest to miejsce, z którego korzystamy każdego dnia – spacerujemy, uprawiamy aktywność fizyczną, zbieramy grzyby i owoce leśne oraz spędzamy czas z rodziną i bliskimi. Las ma dla nas nie tylko wartość przyrodniczą, ale również społeczną i kulturową. Obawiam się, że proponowane zmiany mogą negatywnie wpłynąć na życie mieszkańców naszej okolicy. Wiele osób pracuje w zawodach związanych z gospodarką leśną i dzięki temu utrzymuje swoje rodziny. Ograniczenie możliwości prowadzenia tej działalności może pogorszyć sytuację materialną wielu mieszkańców oraz wpłynąć na rozwój całej lokalnej społeczności. Uważam, że przy podejmowaniu tak ważnych decyzji należy brać pod uwagę nie tylko kwestie związane z ochroną przyrody, ale również potrzeby mieszkańców, którzy od lat żyją w harmonii z tym miejscem i dobrze znają jego wartość. Wierzę, że możliwe jest znalezienie rozwiązania, które pozwoli jednocześnie chronić środowisko naturalne i uwzględni interes lokalnej społeczności. Mam nadzieję, że głos mieszkańców Cisowa zostanie wysłuchany	nie uwzględniono	Pismo przesłane przez osobę zgłaszającą uwagi stanowi negatywną opinię w przedmiocie wprowadzenia zmian w zarządzeniu w sprawie rezerwatu „Cisów”, czyli uznać można, że pismo to wnosi o nie powiększanie tego rezerwatu i nie tworzenie jego otuliny.. Przesłana opinia uzasadniana jest obawą, że ustanowienie rezerwatu wyłączy lasy tego rezerwatu z udostępnienia dla turystyki, edukacji, czy innych rodzajów aktywności. Obawy te nie znajdują uzasadnienia, co zostało omówione i/lub wyjaśnione zarówno w uzasadnieniu do przedmiotowego zarządzenia, jak i w niniejszej tabeli, m.in. w kolumnie 5, w pozycji Lp. 4). W opinii tej nie zostało także sprecyzowane, które miejsca w oczekiwaniu społecznym powinny być udostępnione dla zbierania grzybów i owoców leśnych, w związku z czym trudno będzie wykorzystać taką opinię przy opracowywaniu zarządzeń udostępniających rezerwat do takich czy innych rodzajów aktywności społeczeństwa. Obawa, że zaprzestanie gospodarki leśnej w związku z powiększeniem rezerwatu może negatywnie wpłynąć na życie okolicznych mieszkańców pracujących w zawodach związanych z lasem i utrzymujących z tego swoje rodziny wydaje się całkiem bezzasadna, bowiem cały

		i odpowiednio uwzględniony podczas podejmowania ostatecznych decyzji.		obszar rezerwatu nadal pozostaje w zarządzie Lasów Państwowych i będą w nim wykonywane różne prace wynikające choćby z udostępnienia tego obszaru dla turystyki, czy edukacji przyrodniczej (wspomnieć też można, że ponad 90% powierzchni leśnej Nadleśnictwa Daleszyce to lasy gospodarcze, w których prowadzona będzie gospodarka leśna zapewniająca tak jak dotychczas pracę wielu osobom). Wspomnieć też należy, że zarówno potrzeby osób przeciwnych obejmowaniu ochroną rezerwatową takich czy innych obszarów i pozostawianiu ich w gospodarczym użytkowaniu przynoszącym różnego rodzaju zyski materialne, jak i potrzeby osób dla których ochrona przyrody (w rezerwatach czy parkach narodowych) stanowi bardzo wysoką wartość niematerialną, są tak samo ważne i godne zaspokajania. Różnica jest tylko w powierzchni obu tych obszarów – za przykład posłużyć może wspomniana wyżej, licząca zaledwie niecałe 10%, objęta (łącznie z planowaną do objęcia) ochroną, powierzchnia leśna Nadleśnictwa Daleszyce. Rozwiązaniem, które pozwoli jednocześnie chronić środowisko naturalne i uwzględni materialne i niematerialne potrzeby społeczeństwa jest właśnie ustanawianie pełnej ochrony na zidentyfikowanych, cennych przyrodniczo powierzchniach, które docelowo, zgodnie z europejską strategią ochrony bioróżnorodności powinny zajmować nie mniej niż 10% powierzchni lądowej kraju przy pozostawieniu w gospodarczym wykorzystaniu ok. 90% tej powierzchni. W Gminie Daleszyce powierzchnia objęta pełną ochroną zajmuje zaledwie ok. 4%, więc nie osiągnięto jeszcze tego stanu. Biorąc powyższe pod uwagę, sprzeciwu wobec planowanych zmian nie uwzględniono.
38.	Osoba fizyczna Mikołaj W.	Popieram projekt zmiany zarządzenia w sprawie rezerwatu przyrody „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”, obejmujący powiększenie rezerwatu, w tym wyznaczenie jego otuliny. Uważam, że jest to działanie potrzebne i uzasadnione ze względu na wysokie wartości przyrodnicze tego obszaru oraz konieczność skuteczniejszej ochrony lasów o cechach naturalnych. Jest to ważne działanie szczególnie ze względu na pogłębiającą się suszę - lasy naturalne poprawiają retencję wody i są bardziej odporne na suszę.	---	Treścią pisma jest opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Osoba zgłaszająca uwagę/opinię podniosła sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć większą powierzchnię, czego jednak nie sformułowała jako wniosku, ze wskazaniem konkretnych oddziałów/wydziałów. Pismo nie zawiera więc postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.

		Projekt należy traktować jako minimum konieczne do zabezpieczenia najcenniejszych fragmentów tego kompleksu leśnego. Wnoszę o przyjęcie projektu bez ograniczania powierzchni rezerwatu i bez rezygnacji z otuliny. Jednocześnie postuluję rozważenie dalszego zwiększenia powierzchni rezerwatu i otuliny tam, gdzie potwierdzają to dane przyrodnicze.		
39.	Osoba fizyczna Mariusz W.	jw.	jw.	jw.
40.	Osoba fizyczna Przemysław P.	jw.	jw.	jw.
41.	Osoba fizyczna Robert Z.	Wnoszę o odstąpienie od procedowania projektu w obecnym kształcie oraz o jego ponowne opracowanie po przeprowadzeniu pełnej, transparentnej i weryfikowalnej analizy przyrodniczej oraz własnościowej. Projekt nie wykazuje w sposób umożliwiający społeczną kontrolę, że wszystkie grunty przewidziane do objęcia rezerwatem - w szczególności grunty prywatne - posiadają szczególne wartości przyrodnicze wymagające właśnie ochrony rezerwatowej. W uzasadnieniu posłużono się ogólnymi odwołaniami do „wizji terenowych”, publikacji oraz „inventaryzacji uzupełniających”, jednak nie udostępniono materiałów pozwalających zweryfikować zakres, metodę, daty, autorów, wyniki i przestrzenne rozmieszczenie stwierdzonych wartości przyrodniczych. Brak jest kartowania siedlisk i stanowisk gatunków, które uzasadniałyby objęcie rezerwatem konkretnych działek lub ich części. Projekt nie zawiera analizy wariantowej granic. Nie przedstawiono wariantu ograniczenia powiększenia do gruntów Skarbu Państwa, wariantu pozostawienia prywatnych terenów w otulinie ani wariantu prowadzenia granic po granicach ewidencyjnych. Tymczasem z uzasadnienia wynika, że istotnym argumentem stała się „czytelność” granic i unikanie enklaw, co nie może zastępować wykazania konieczności ochrony konkretnego gruntu. Wnoszę o udostępnienie pełnej dokumentacji przyrodniczej, map własnościowych, analizy wariantów oraz informacji, czy i w jakim trybie uzyskano zgody właścicieli nieruchomości prywatnych przewidzianych do objęcia rezerwatem. Do czasu wyjaśnienia powyższych kwestii oraz przeprowadzenia rzetelnej analizy	nie uwzględniono	Osoba zgłaszającą uwagi wnosi o odstąpienie od procedowania projektu w obecnym kształcie, czyli aktualnie – nie powiększania tego rezerwatu i nie tworzenia jego otuliny. Postulowane we wniosku ponownej [cyt.] <i>pełnej, transparentnej i weryfikowalnej analizy przyrodniczej oraz własnościowej</i> nie wydaje się uzasadnione, gdyż wykonane już zostało w trakcie procedowania rezerwatu (opracowanie wniosku projektowego, weryfikacja zgromadzonego materiału, przeprowadzone obserwacje uzupełniające, przeprowadzone wizje terenowe z udziałem zainteresowanych stron, wyznaczenie przebiegu granicy rezerwatu). W trakcie wspomnianego wyżej procedowania uznano za w pełni uzasadnione ze względu na wysokie wartości przyrodnicze, ustanowienie na analizowanym obszarze rezerwatu przyrody. Podkreślić też należy, że żadne prywatne grunty (nawet jeśli posiadały wysoką wartość przyrodniczą) nie zostały włączone do projektowanej ochrony rezerwatowej. Gromadzone materiały wykorzystane w trakcie procedowania rezerwatu, zgodnie z art. 2 ust. 1 i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1764 ze zm.) były dostępne na żądanie w RDOŚ w Kielcach. Nadmienić też należy, że szczegółowe kartowanie siedlisk, czy gatunków waloryzujących obszar proponowany do ochrony rezerwatowej nie jest konieczne na etapie ustanawiania rezerwatu – w takim przypadku wystarcza ogólna ocena waloryzacyjna. Natomiast kartowanie takie będzie wykonywane na etapie sporządzania planu ochrony rezerwatu. Przy procedowaniu rezerwatów nie jest również konieczne przeprowadzanie analizy wariantowej granic. Jak wcześniej

		alternatywnych przebiegów granicy projekt nie powinien być procedowany.		wspomniano, w granice rezerwatu nie zostały włączone żadne grunty nie stanowiące własności Skarbu Państwa, w związku z czym nie było konieczności uzyskiwania zgód właścicieli nieruchomości prywatnych, bowiem nieruchomości takie nie były przewidziane do objęcia rezerwatem. Granice rezerwatu pokrywają się z granicami działek ewidencyjnych, a w przypadku ich braku (gdy tylko część wydzieleń leśnych w obrębie danego oddziału leśnego stanowiącego działkę ewidencyjną weszła w granice rezerwatu) – z liniami podziału powierzchniowego Lasów Państwowych. Z kolei granicę otuliny rezerwatu przy jego południowej krawędzi nie wyznaczono wzdłuż granic działek ewidencyjnych, bowiem tak szeroka otulina w tym miejscu nie byłaby uzasadniona i mogłaby budzić kontrowersje (wyznaczono ją w odległości 100 m od granicy rezerwatu). Analiza alternatywnych przebiegów granicy rezerwatu po powiększeniu – proponowanego w tzw. Shadow List Klubu Przyrodników oraz sugerowanego przez PGL Lasy Państwowe (pismo zn. spr.: ZP.7212.59.2025 z dn. 31 października 2025 r.) została przeprowadzona. W wyniku tej analizy RDOŚ w Kielcach przyjęła wariant pośredni („kompromisowy”) dla którego prowadzono dalsze działania związane z przygotowaniem niniejszego zarządzenia. Podsumowując stwierdzić należy, że żaden z przedstawionych w przesłanych uwagach argumentów nie wykazuje (w oparciu o kryteria odnoszące się do ochrony wartości przyrodniczych) braku zasadności objęcia ochroną proponowanego przez RDOŚ obszaru. W związku z tym postulat odstąpienia od procedowania projektu w obecnym kształcie, czyli aktualnie – nie powiększania tego rezerwatu i nie tworzenia jego otuliny, nie uwzględniono.
42.	Osoba fizyczna Jacek M.	Popieram projekt powiększenia rezerwatu. Ochrona siedlisk roślin, zwierząt i grzybów, w tym gatunków rzadkich i chronionych, wymaga zachowania całych ekosystemów, a nie tylko pojedynczych stanowisk czy fragmentów drzewostanu. W lasach o wysokim stopniu naturalności znaczenie mają elementy często pomijane w zwykłej gospodarce leśnej: stare drzewa, dziuple, martwe drewno, rozkładające się kłody, wilgotne obniżenia terenu, naturalne luki i mikrosiedliska. To one tworzą warunki dla gatunków związanych z dojrzałymi lasami.	---	Treścią pisma jest rozbudowana opinia popierająca procedowany projekt zarządzenia, zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu „Cisów”, w tym wyznaczenie jego otuliny. Osoba zgłaszająca uwagę/opinię podniosła sprawę wielkości rezerwatu wskazując, że rezerwat powinien mieć większą powierzchnię, czego jednak nie sformułowała jako wniosku, ze wskazaniem konkretnych oddziałów/wydzieleń uznając, że powierzchnia rezerwatu w proponowanych granicach jest do przyjęcia jako „minimum”.

		Projekt popieram jako minimum i wnoszę o to, aby nie zmniejszać planowanego powiększenia. Ochrona bioróżnorodności wymaga odwagi i konsekwencji. W tym przypadku dokumentacja wskazuje na zasadność objęcia ochroną większego obszaru niż dotychczasowy rezerwat, dlatego projekt powinien zostać przyjęty co najmniej w zaproponowanym zakresie. Prowadzona dalej na tych terenach gospodarka leśna przyczyni się z pewnością do większej podatności tych ekosystemów na zmiany klimatu. Popieram również utworzenie otuliny wokół rezerwatu, ponieważ nierzadko bezpośrednio przy jego granicy prowadzone są zręby zupełne lub budowane są utwardzone drogi zrywkowe, określane przez leśników jako drogi przeciwpożarowe. Otulina pozwoliłaby ograniczyć negatywny wpływ takich działań gospodarczych na przyrodę rezerwatu. Doceniane przez turystów i lokalnych mieszkańców są rezerwaty z udostępnionymi szlakami oraz możliwością zbioru owoców leśnych, ponieważ zapewniają one stały dostęp do lasu. W przeciwieństwie do nich obszary nie objęte ochroną rezerwatową bywają okresowo zamykane z powodu prowadzonych działań gospodarczych, często nawet na wiele miesięcy.		Pismo nie zawiera jednak postulatów czy wniosków, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić.
--	--	--	--	---

Konsultacje społeczne dotyczące powiększenia przedmiotowego rezerwatu i wyznaczenia jego otuliny przeprowadzone zostały w terminie od 10 czerwca do 5 lipca 2026 r. Niezależnie od ogłoszenia zamieszczonego na stronie internetowej RDOŚ w Kielcach, o rozpoczęciu konsultacji poinformowano pismami: Burmistrza Miasta i Gminy Daleszyce, Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Radomiu oraz Nadleśnictwo Daleszyce, a także członków Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Kielcach. W ramach przeprowadzonych konsultacji wpłynęły 42 pisma. W 35 pismach znajduje się wyraźne, konkretnie sformułowane, poparcie powiększenia rezerwatu „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego” o obszar określony w niniejszym zarządzeniu, w tym w czterech, postulaty jego dość znacznego powiększenia (postulaty te, choć z przyrodniczego punktu widzenia w pełni uzasadnione, nie mogły zostać uwzględnione ze względów proceduralnych). Ponadto w 26 spośród 35 pism wyrażających poparcie dla powiększenia rezerwatu, znalazły się zapisy wskazujące na zasadność lub konieczność wyznaczenia jego otuliny. Opinie popierające zmianę zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego” najczęściej uzupełnione zostały przez ich autorów o mniej lub bardziej szczegółowe uzasadnienia tego poparcia. Wśród pism wyrażających wspomniane wyżej poparcie, 31 nie zawierało żadnych uwag, sugestii korekt, czy postulatów, które można byłoby uwzględnić bądź nie uwzględnić. W 7 pismach odniesiono się negatywnie do zakresu powiększenia rezerwatu, lub zgłaszano całkowity sprzeciw w odniesieniu do powiększenia rezerwatu i wyznaczenia jego otuliny – opinii tych nie uwzględniono, ponieważ żaden z przedstawionych w tychże pismach argumentów nie wykazywał (w oparciu o kryteria odnoszące się do ochrony wartości przyrodniczych) braku zasadności objęcia ochroną proponowanego przez RDOŚ obszaru. Większość opinii negatywnych uzasadniona była obawami przed ograniczeniami jakie dla lokalnej społeczności mogłoby generować powiększenie rezerwatu. Opinie te nie prezentowały jednak

oczekiwanych rozwiązań w tym zakresie (takich, które można byłoby wykorzystać np. na etapie przygotowywania zarządzeń dotyczących wzmiankowanych w niniejszym uzasadnieniu kierunków ewentualnego udostępnienia rezerwatu dla różnych rodzajów aktywności – turystycznej, edukacyjnej, rekreacyjnej, itp.).